

VEZETŐI
elemzés

A VEZETÉS ELEMZÉSE A BANK VAGYONI, PÉNZÜGYI HELYZETÉNEK ALAKULÁSÁRÓL*

TŐKEELLÁTOTTSÁG, TŐKEMEGFELELÉS

Az OTP Bank tőkeellátottsága 2001 folyamán tovább javult. A saját tőke a 2000. december 31-i 127,5 Mrd Ft-ról 158,5 Mrd Ft-ra, 24,3%-kal, a mérlegfőösszeg növekedési ütemét jelentősen meghaladóan nőtt. Ennek következtében 2001 végére a saját tőkének a mérlegfőösszeghez viszonyított aránya a 2000. év végi 6,60%-ról 7,45%-ra emelkedett.

SAJÁT TŐKE ALAKULÁSA

	2000. dec. 31.		2001. dec. 31.		Változás	
	millió Ft	részarány	millió Ft	részarány	millió Ft	%
Jegyzett tőke	28.000	22,0%	28.000	17,7%	0	0,0%
Tőketartalék	52	0,0%	52	0,0%	0	0,0%
Eredménytartalék	40.790	32,0%	55.981	35,3%	15.191	37,2%
Lekötött tartalék	9.067	7,1%	17.750	11,2%	8.683	95,8%
Általános tartalék	25.610	20,1%	29.450	18,6%	3.840	15,0%
Mérleg szerinti eredmény	23.983	18,8%	27.283	17,2%	3.300	13,8%
Saját tőke	127.502	100,0%	158.516	100,0%	31.014	24,3%

A saját tőke elemei közül a jegyzett tőke 2001 során sem változott. A Bank saját forrásainak gyarapodásához legnagyobb mértékben a folyó évi mérleg szerinti eredmény és az általános tartalék növekedése járult hozzá. A saját tőke 31,0 Mrd Ft-os növekedéséből 27,3 Mrd Ft a Bank tárgyévi mérleg szerinti eredménye, 3,8 Mrd Ft pedig az általános tartalék gyarapodásából adódik. A Bank már 1994 folyamán teljes mértékben feltöltötte a magyar számviteli szabályok által előírt általános tartalék szintet és 2001-ben is teljes mértékben eleget tett a törvényben meghatározott tartalékolási kötelezettségeinek.

A Bank 2001. évi eredményei alapján részvényenként 27,5 forint, összesen 7,3 Mrd Ft osztalék kifizetését határozta el. Ezzel a Bank mérleg szerinti eredménye 27,3 Mrd Ft-ot ért el, ami a 2000. évinél 13,8%-kal magasabb.

A Bank tőkemegfelelési mutatója a 2000. év végi 15,45%-ról 2001. december 31-re 14,11%-ra csökkent, azonban értéke így is jelentősen meghaladta a Hitelintézeti törvényben előírt 8%-os mértéket.

A mutató értékének csökkenésében a Bank hitelezési és mérlegen kívüli aktivitásának jelentős növekedése játszott a fő szerepet. Ezt mutatja a korrigált mérlegfőösszeg 27,6%-os növekedése, amely meghaladta a szavatoló tőke 16,5%-os növekedését.

A tőkemegfelelési mutató számlálójának számításánál figyelembe vett tényezők közül az alapvető tőkeelemek állománya 32,9%-kal emelkedett 2001 során, míg a szabályozás szerint az alapvető tőke meghatározásához figyelembe veendő módosító tényezők növekedése ennél nagyobb, 60,4% volt. Az alapvető tőkeelemek növekedésében a szabályozás változása is szerepet játszott. (A 2000. évi tőkemegfelelési mutató számítás szerint nem tartozott az alapvető tőke elemei közé az általános kockázati céltartalék. Ha ezt figyelmen kívül hagyjuk, az alapvető tőke növekedése 24,3% lenne.) Az alapvető tőke meghatározásához figyelembe veendő módosító tényezők közül a legjelentősebb a visszavásárolt saját részvények állományának 8,7 Mrd Ft-os

* Auditált magyar számviteli szabályok szerinti beszámoló alapján.

Megjegyzés: az elemzésben szereplő táblázatok adatai kerekítés miatt nem minden esetben egyeznek meg a részadatok összegével, illetve emiatt a különböző táblázatok azonos tartalmú adatai sem mutatnak feltétlen egyezést.

VEZETŐI ELEMZÉS

növekedése. Így a Bank alapvető tőkéje 27,9%-kal nőtt 2001-ben, a járulékos tőke pedig – a forint erősödése és az alárendelt kölcsöntőke (a tőkemegfelelés számítása szempontjából) amortizációja miatt – 18,6%-kal csökkent. A módosítandó szavatoló tőke 150,2 Mrd Ft volt 2001 végén, ami 22,1%-kal haladja meg az előző évi értéket. A módosító tényezők közül a pénzügyi intézményi, biztosítói, befektetési vállalkozási befektetések 3,1 Mrd Ft-tal, 27,5%-kal, a Hpt. szerinti limittúllépések és országgkockázat tőkével fedezendő összege 5,4 Mrd Ft-tal, 87,9%-kal növekedett az év során. Így a pénzügyi és befektetési szolgáltatás fedezetére szolgáló szavatoló tőke 124,2 Mrd Ft-ot ért el év végén (17,7%-os növekedés), amelyből 1.320 millió Ft a kereskedési könyv és a devizaárfolyam kockázat fedezetére szolgált. A Bank tőkemegfelelési mutató számításához figyelembe vehető szavatoló tőkéje 122,9 Mrd Ft-ot ért el 2001 végén, amely 17,4 Mrd Ft-tal, 16,5%-kal haladja meg az előző évi értéket.

TŐKEMEGFELELÉSI MUTATÓ LEVEZETÉSE*

	2000. dec. 31.	2001. dec. 31.	Változás	
	millió Ft	millió Ft	millió Ft	%
I. Alapvető tőkeelemek	127.502	169.446	41.944	32,9%
A) jegyzett tőke	28.000	28.000	0	0,0%
B) tőketartalék	52	52	0	0,0%
C) eredménytartalék	40.790	55.981	15.191	37,2%
D) lekötött tartalék	9.067	17.750	8.683	95,8%
E) általános tartalék	25.610	29.450	3.840	15,0%
F) általános kockázati céltartalék	–	10.930	–	–
G) mérleg szerinti eredmény	23.983	27.283	3.300	13,8%
II. Az alapvető tőke módosítása	19.691	31.583	11.892	60,4%
A) jegyzett tőke be nem fizetett összege	–	–	–	–
B) immateriális javak levonandó része bérleti jogok nélkül	10.624	11.866	1.242	11,7%
C) visszavásárolt saját részvény	9.067	17.750	8.683	95,8%
D) általános kockázati céltartalék adótartalma	–	1.967	1.967	–
III. Alapvető tőke (I-II.)	107.811	137.863	30.052	27,9%
IV. Járulékos tőke	15.208	12.376	–2.832	–18,6%
V. Módosítandó szavatoló tőke (III+IV.)	123.019	150.239	27.220	22,1%
VI. Tőkemódosítások pénzügyi intézményi, biztosítói, befektetési vállalk. befektetések miatt	11.416	14.555	3.139	27,5%
VII. Prudenciális előírásokhoz tartozó szavatoló tőke (V-VI.)	111.603	135.684	24.081	21,6%
VIII. Limittúllépések és országgkockázat tőkekövetelménye	6.107	11.475	5.368	87,9%
IX. Pénzügyi és befektetési szolgáltatás fedezetére szolgáló szavatoló tőke	105.496	124.209	18.713	17,7%
X. Kereskedési könyvre és devizaárfolyamra tőke	–	1.320	1.320	–
XI. Szavatoló tőke TMM-hez (IX-X.)	105.496	122.889	17.393	16,5%
XII. Korrigált mérlegfőösszeg	682.798	870.968	188.170	27,6%
XIII. Tőkemegfelelési mutató	15,45%	14,11%		

* A 2000. évi TMM számítás lépéseinek sorrendje a 2001. évi szabályoknak megfelelően átrendezve

A súlyozott eszközérték (korrigált mérlegfőösszeg) növekményének 59,7%-a a mérlegtételek, 40,3%-a a mérlegen kívüli tételek súlyozott értékének változásából adódik.

A mérlegtételek súlyozott értéke 17,8%-kal, 112,3 Mrd Ft-tal, 742,3 Mrd Ft-ra nőtt az összes eszköz volumenének 10,1%-os növekedése mellett, annak következtében, hogy az eszközállomány szerkezetében – az ügyfélkihelyezések arányának növekedésével összefüggően – kismértékű elmozdulás történt a nagyobb kockázati súlyozású kihelyezések felé. A mérlegen kívüli tételek, függő és jövőbeni kötelezettségek korrigált mérlegfőösszeg számításánál figyelembe vett súlyozott értéke 75,8 Mrd Ft-tal, az előző évnek közel két és félszeresére növekedett. A változás mögött a függő kötelezettségek (elsősorban a hitelkeret igénybe nem vett része, vállalt garanciák) növekedése áll.

VEZETŐI ELEMZÉS

JÖVEDELEMSTRUKTÚRA, JÖVEDELMEZŐSÉG

A Bank adózás előtti eredménye az előző évi 40,2 Mrd Ft-ról 17,8%-kal, 47,4 Mrd Ft-ra nőtt. Az összes bevétel 141,1 Mrd Ft-ot ért el 2001-ben, ami az előző évinél 12,2%-kal több. Ez a nettó kamatbevétel 13,2%-os, a nem kamat jellegű bevételek 9,8%-os növekedése mellett következett be. A nem kamatjellegű kiadásoknak az összes bevételnél alacsonyabb, 9,7%-os emelkedése vezetett az üzleti eredmény 16,1%-os bővüléséhez. Az üzleti eredmény 7,8 Mrd Ft-os, 16,1%-os növekedése, valamint annak következtében, hogy az összes céltartalékképzés, értékvesztés és hitelezési veszteség 0,6 Mrd Ft-tal, 7,6%-kal volt magasabb az előző évinél, az adózás előtti eredmény 7,2 Mrd Ft-tal, 17,8%-kal haladta meg az előző évit.

Az összes jövedelem alakulását és szerkezetét a következő táblázat mutatja be:

JÖVEDELEMELEMEK ALAKULÁSA*

	2000		2001		Változás	
	millió Ft	részarány	millió Ft	részarány	millió Ft	%
Nettó kamatbevétel	86.853	69,0%	98.342	69,7%	11.489	13,2%
Összes kamatbevétel	187.099		193.802		6.703	3,6%
Összes kamatkiadás	100.246		95.460		-4.786	-4,8%
Nem kamatjellegű bevételek	38.965	31,0%	42.775	30,3%	3.810	9,8%
Nettó díjak és jutalékok	32.048	25,4%	40.022	28,4%	7.974	24,9%
Értékpapír-forgalmazás nettó árfolyam eredménye	2.081	1,7%	-1.642	-1,2%	-3.723	-178,9%
Devizakereskedelem nettó árfolyam eredménye	3.123	2,5%	2.999	2,1%	-124	-4,0%
Ingatlanforgalmazás eredménye	-391	-0,3%	-168	-0,1%	223	57,0%
Egyéb nem kamatjellegű bevétel	2.104	1,7%	1.564	1,1%	-540	-25,7%
Összes bevétel	125.818	100,0%	141.117	100,0%	15.299	12,2%
Nem kamatjellegű kiadások	77.669	61,7%	85.214	60,4%	7.545	9,7%
Üzleti eredmény	48.149	38,3%	55.903	39,6%	7.754	16,1%
Céltartalékképzés, értékvesztés és hitelezési veszteség	7.933	6,3%	8.534	6,0%	601	7,6%
Adózás előtti eredmény	40.216	32,0%	47.369	33,6%	7.153	17,8%
Adófizetési kötelezettség	7.733	6,2%	8.971	6,4%	1.238	16,0%
Adózott eredmény	32.483	25,8%	38.398	27,2%	5.915	18,2%

* A Magyar Számviteli Szabályoktól kissé eltérő szerkezetben

A Bank adózott eredménye 2001-ben – az előző évinél alacsonyabb mértékű, 18,9%-os effektív adófizetési kötelezettség mellett – 18,2%-kal, 32,5 Mrd Ft-ról 38,4 Mrd Ft-ra nőtt.

Az összes bevétel növekedésén belül a különböző jövedelemelemek eltérően alakultak. A **nettó kamatbevétel** részaránya az összes bevételen belül kismértékben növekedett, 69,0%-ról 69,7%-ra, a nem kamat jellegű bevételek részaránya 31,0%-ról 30,3%-ra változott.

A Bank nettó kamatbevétele 2001-ben 98,3 Mrd Ft volt, 11,5 Mrd Ft-os növekedése 193,8 Mrd Ft-os kamatbevétel (3,6%-os növekedés) és 95,5 Mrd Ft-os kamatkiadás (4,8%-os csökkenés) eredményeként alakult ki.

VEZETŐI ELEMZÉS

KAMATBEVÉTELEK ÉS -KIADÁSOK ALAKULÁSA, SZERKEZETE

	2000		2001		Változás	
	millió Ft	részarány	millió Ft	részarány	millió Ft	%
Kamatbevétel						
bankközi számlákról	55.017	29,4%	46.885	24,2%	-8.132	-14,8%
lakossági számlákról	37.830	20,2%	43.488	22,4%	5.658	15,0%
vállalkozások számláiról	37.673	20,1%	42.960	22,2%	5.287	14,0%
önkormányzati számlákról	5.572	3,0%	5.830	3,0%	258	4,6%
értékpapírokból	41.736	22,3%	50.189	25,9%	8.453	20,3%
kötelező tartalékból	9.271	5,0%	4.450	2,3%	-4.821	-52,0%
Összes kamatbevétel	187.099	100,0%	193.802	100,0%	6.703	3,6%
Kamatkiadás						
bankközi számlákra	3.037	3,0%	3.456	3,6%	419	13,8%
lakossági számlákra	77.209	77,0%	74.780	78,3%	-2.429	-3,1%
vállalkozások számláira	9.733	9,7%	8.397	8,8%	-1.336	-13,7%
önkormányzati számlákra	5.795	5,8%	5.959	6,2%	164	2,8%
értékpapírokra	2.881	2,9%	1.476	1,5%	-1.405	-48,8%
alárendelt kölcsöntőkére	1.591	1,6%	1.392	1,5%	-199	-12,5%
Összes kamatkiadás	100.246	100,0%	95.460	100,0%	-4.786	-4,8%
Nettó kamatbevétel	86.853		98.342		11.489	13,2%

A Bank likviditásának átlagosan 26%-át helyezte el 2001-ben a bankközi piacon, illetve az MNB-nél. A bankközi kihelyezések átlagállományának 13,3%-os csökkenése, illetve e kihelyezés hozamának kismértékű csökkenése következtében – amely kisebb volt, mint más kihelyezéseké – 14,8%-kal csökkent az ezekre elért kamatbevétel. Ennek eredményeként e **kamatbevételek** aránya a teljes kamatbevételből 24,2%-ra mérséklődött. A 27,4%-kal magasabb átlagos állomány következtében, a jelentős, 2%-pontot meghaladó hozamcsökkenés ellenére 15,0%-kal növekedtek a lakossági számlákról származó kamatbevételek, arányuk a teljes kamatbevételből 22,4%-ra emelkedett. A vállalkozói és önkormányzati hitelezés bővülése hatására 14,0%-kal, illetve 4,6%-kal növekedtek az ezen kihelyezésekből származó kamatbevételek, arányuk az összes kamatbevételen belül 22,2%-ot, illetve 3,0%-ot ért el. A 2000. évihez viszonyítva 20,3%-kal, 8,5 milliárd forinttal növekedtek az értékpapírok után kapott kamatok, tükrözve az átlagállomány jelentős, 30%-ot meghaladó növekedésének és az állampapír hozamok csökkenő tendenciájának hatását. Az értékpapírok után kapott kamatok a teljes kamatbevétel 25,9%-át képviselték. 2001-ben a teljes átlagos kamatozó forint és deviza eszközállomány hozama 10,93%-ot ért el, ami 24 bázisponttal kevesebb, mint 2000-ben.

A **kamatkiadások** a volumennövekedés ellenére az önkormányzati és bankközi számlákat kivéve minden számlacsoport esetében csökkentek. Az önkormányzati számlákra fizetett kamatok a jelentős, 20%-ot meghaladó átlagállomány növekedés hatására 2,8%-kal növekedtek. A bankközi számlákra fizetett kamatok 13,8%-os bővülése az átlagállomány jelentős, közel 40%-os csökkenése mellett a forrásköltség emelkedésének hatását tükrözi. A legnagyobb mértékben az értékpapírforrásokra és a vállalkozások számláira fizetett kamatok csökkentek (48,8%-kal, illetve 13,7%-kal). A lakossági forrásokkal kapcsolatos kamatkiadások 3,1%-kal mérséklődtek az átlagállomány 6,2%-os bővülése mellett. A lakossági forrásokra fizetett kamatok részese- dése az összes kamatkiadásban a forrásszerkezetnek megfelelően 78,3% volt. A teljes átlagos kamatozó forint és devizaforrásokra vonatkoztatott forrásköltség 2001-ben 5,53% volt, 62 bázisponttal kevesebb, mint 2000-ben.

A teljes átlagos kamatozó eszköz és forrás állományra vetített **kamatkülönbözlet** 5,39% volt, 38 bázisponttal magasabb mint 2000-ben, míg az átlagos mérlegfőösszeg alapján számított **kamatmarzs** 5,08% volt, 30 bázisponttal magasabb, mint 2000-ben.

VEZETŐI ELEMZÉS

AZ ESZKÖZÖK ÉS FORRÁSOK ÁTLAGOS KAMATOZÁSA

	2000		2001	
	Átlagállomány millió Ft	Kamatozás	Átlagállomány millió Ft	Kamatozás
<i>Eszközök:</i>				
Bankközi kihelyezések	585.770	9,39%	508.061	9,23%
Lakossági kihelyezések	161.188	23,47%	205.376	21,17%
Vállalkozói kihelyezések	351.185	10,73%	420.201	10,22%
Önkormányzati kihelyezések	44.130	12,63%	48.481	12,03%
Értékpapírok	369.916	11,28%	482.703	10,40%
Kötelező tartalék	162.802	5,69%	108.580	4,10%
<i>Kamatkozó eszközök összesen</i>	<i>1.674.991</i>	<i>11,17%</i>	<i>1.773.402</i>	<i>10,93%</i>
Nem kamatozó eszközök	142.463	–	163.501	–
Eszközök összesen	1.817.454	10,29%	1.936.903	10,01%
<i>Források:</i>				
Bankközi források	61.914	4,91%	37.303	9,26%
Lakossági források	1.249.648	6,18%	1.327.197	5,63%
Vállalkozói források	203.044	4,79%	234.584	3,58%
Önkormányzati források	75.713	7,65%	91.181	6,54%
Értékpapír források	20.799	13,85%	17.187	8,59%
Alárendelt kölcsöntőke	17.611	9,03%	17.681	7,87%
<i>Kamatkozó források összesen</i>	<i>1.628.729</i>	<i>6,15%</i>	<i>1.725.133</i>	<i>5,53%</i>
Nem kamatozó források	188.725	–	211.770	–
Források összesen	1.817.454	5,52%	1.936.903	4,93%
Kamatkülönbözet		5,02%		5,39%
Nettó kamatmarzs		4,78%		5,08%

A nettó kamatbevétel változásából a kamatláb változás, illetve az állományváltozás hatását részletesen a következő táblázat mutatja be.

A NETTÓ KAMATBEVÉTEL NÖVEKEDÉSE (CSÖKKENÉSE)*

	Összes nettó változás millió Ft	Kamatszint változásából adóó hatás millió Ft	Állományváltozásból adóó hatás millió Ft
Kamatkozó eszközök			
Bankközi kihelyezések	– 8.132	– 946	– 7.186
Lakossági kihelyezések	5.658	– 3.965	9.623
Vállalkozói kihelyezések	5.287	– 1.836	7.123
Önkormányzati kihelyezések	258	– 274	532
Értékpapírok	8.453	– 3.478	11.931
Kötelező tartalék	– 4.821	– 2.203	– 2.618
Kamatkozó eszközök összesen	6.703	– 12.704	19.406

* A szerkezetváltozásból eredő hatás a két tényező között arányosan került felosztásra.

VEZETŐI ELEMZÉS

<i>(folytatás az előző oldalról)</i>	Összes nettó változás millió Ft	Kamatszint változásából adódó hatás millió Ft	Állományváltozásból adódó hatás millió Ft
Kamatkozó források			
Bankközi források	419	1.958	-1.539
Lakossági források	-2.429	-7.046	4.617
Vállalkozói források	-1.336	-2.702	1.366
Önkormányzati források	164	-919	1.083
Értékpapír források	-1.405	-964	-441
Alárendelt kölcsöntőke	-199	-205	6
Kamatkozó források összesen	-4.786	-9.879	5.093
A nettó kamatbevétel változása	11.489	-2.823	14.312

A nettó kamatbevételt a kamatszint változása 2,8 Mrd Ft-tal csökkentette. A kamatszint változása mind a kamatbevételekre, mind a kamatráfordításokra csökkentőleg hatott, azonban a bevételek kamatszint változásból adódó csökkenése meghaladta a ráfordításokét. Az állományváltozás hatása mind a bevételeket, mind a ráfordításokat jelentősen növelte, összességében a nettó kamatbevételt 14,3 Mrd Ft-tal gyarapította. A kamatozás változása mintegy 15 bázisponttal csökkentette, a volumennövekedés ugyanakkor 74 bázisponttal növelte a marzst.

A Bank **nem kamat jellegű bevételei** 9,8%-kal, 3,8 Mrd Ft-tal növekedtek 2001-ben, részesedésük az összes bevételből kis mértékben, 0,7 százalékponttal csökkent. A nem kamat jellegű bevételek mérsékeltebb növekedésében az értékpapír kereskedelem vesztesége játszott szerepet, ami főként a számviteli változások egyszeri következménye. A nem kamat jellegű bevételek között a **nettó díj- és jutalékbevételek** 8,0 Mrd Ft-tal, 40,0 Mrd Ft-ra növekedtek. Az összes bevételből – a 24,9%-os, 8,0 Mrd Ft-os növekedés eredményeképpen – a 2000. évi 25,5%-kal szemben 28,4%-ot képviseltek a nettó díjak és jutalékok. A kapott díjak és jutalékok 21,5%-kal, míg a fizetett díjak, jutalékok mindössze 3,9%-kal voltak magasabbak, mint 2000-ben. A forintműveletekhez kapcsolódó kapott díjak és jutalékok között jelentősen, 44,1%-kal nőtt a kártyaüzletág díjbevétele, és meghaladta a 13 milliárd forintot. A 4,0 milliárd forintos díjbevétel növekmény több mint 55%-a a készpénzfelvételi tranzakciós díjak gyarapodásából, 20%-a, illetve 21%-a pedig a kereskedői jutalékok és a kártya díjbevételek változásából származik. A forint műveletekhez kapcsolódó díjbevételek 24,2%-kal emelkedtek 2001-ben. Ezen belül kimagasló volt a hitelekhez kapcsolódó jutalékbevételek növekedése (37,5%). A pénzforgalmi jutalékok növekedése 9,5% volt. A betétekhez kapcsolódó jutalékok közel 90%-át adó lakossági folyószámla jutalékbevételei 17,1%-kal növekedtek az év során. A devizaműveletekkel kapcsolatos díj- és jutalékbevételek 5,4%-kal csökkentek 2001-ben. Az **értékpapír-forgalmazás nettó árfolyam eredménye** 1,6 milliárd forint veszteséget mutatott. A **devizakereskedelem** nettó árfolyam eredménye 2001-ben 3,0 milliárd forint volt, amely 4,0%-kal alacsonyabb, mint az előző évi.

A nem kamat jellegű bevételek 2001-ben a nem kamat jellegű kiadások 50,2%-át fedezték, ugyanannyit, mint 2000-ben.

A Bank **összes bevétele** 141,1 Mrd Ft volt 2001-ben, 15,3 Mrd Ft-tal, 12,2%-kal több, mint 2000-ben. A nettó kamatbevétel változása 11,5 Mrd Ft-tal, míg a nem kamat jellegű bevételek változása 3,8 Mrd Ft-tal növelte az összes bevételt.

Az **összes jövedelem felhasználásának** szerkezete 2001-ben tovább javult. A nem kamat jellegű kiadások az éves átlagos inflációnál nagyobb mértékben, de az összes bevételről jelentősen elmaradó ütemben, 9,7%-kal növekedtek. A nem kamat jellegű kiadások aránya az összes bevételhez viszonyítva (kiadás/bevétel mutató) 1,3 százalékponttal, 60,4%-ra csökkent. A céltartalékképzés, értékvesztés és hitelezési veszteség 7,6%-kal növekedett az előző évhez képest, aránya az összes bevételhez viszonyítva 6,3%-ról 6,0%-ra csökkent.

VEZETŐI ELEMZÉS

A nem kamat jellegű kiadásoknak az összes bevételétől elmaradó növekedése, az összes céltartalékképzés, értékvesztés és hitelezési veszteség összegének mérsékelt növekedése, valamint arányának csökkenése együttes hatására az adózás előtti eredmény összes bevételhez viszonyított aránya 1,6 százalékponttal növekedett, és az összes bevétel 33,6%-át tette ki 2001-ben.

Az egyes jövedelemelemeknek az átlagos mérlegfőösszeghez viszonyított arányát, és annak alakulását a következő táblázat mutatja.

JÖVEDELEMELMEK AZ ÁTLAGOS MÉRLEGFŐÖSSZEG SZÁZALÉKÁBAN*

	2000		2001	
	millió Ft	%	millió Ft	%
Nettó kamatbevétel	86.853	4,78%	98.342	5,08%
Nettó jutalékbevétel	32.048	1,76%	40.022	2,07%
Nem kamatjellegű kiadások	77.669	4,27%	85.214	4,40%
Céltartalékképzés	7.933	0,44%	8.534	0,44%
Adózás előtti eredmény	40.216	2,21%	47.369	2,45%

* Átlagos mérlegfőösszeg 2000-ben: 1.817,5 Mrd Ft, 2001-ben: 1.936,9 Mrd Ft.

A nettó kamatbevételnek az átlagos mérlegfőösszeghez viszonyított aránya, azaz a nettó kamatmarzs 2001-ben 5,08% volt, 30 bázisponttal több, mint az előző évben. Folytatódott a nettó jutalékbevételek arányának növekedése. A céltartalékképzés, értékvesztés és hitelezési veszteség átlagos mérlegfőösszeghez viszonyított aránya nem változott. A nem kamat jellegű kiadások aránya – a Bank által végrehajtott jelentős fejlesztések, illetve elszámolási változások egyszeri hatásaként – kismértékben növekedett. E változások együttes hatására az adózás előtti eredmény átlagos mérlegfőösszeghez viszonyított aránya számottevően növekedett.

A Bank átlagos eszközarányos nyeresége (ROAA) **1,89%**, az átlagos saját tőke arányos nyeresége (ROAE) **26,9%** lett (2000-ben 1,76%, illetve 28,5%). A reál saját tőke arányos megtérülés¹ 17,7%-ot tett ki a 2000. évi 18,7%-kal szemben. A csökkenés az átlagos saját tőke gyors (25,4%-os) növekedésére, illetve a vártnál magasabb inflációra (9,2%) vezethető vissza.

KÖLTSÉGGAZDÁLKODÁS

A Bank nem kamat jellegű kiadásai 85,2 Mrd Ft-ot tettek ki, amely 9,7%-kal haladja meg az előző évi értéket. A növekedés évek óta először haladta meg az infláció mértékét. Ez a költség és folyamatracionalizálás folytatásának eredményei mellett a különböző fejlesztések miatt megnövekedett kiadásokkal, illetve elszámolási változásokkal magyarázható.

A BANK NEM KAMATJELLEGŰ KIADÁSAINAK ALAKULÁSA

	2000		2001		Változás	
	millió Ft	részarány	millió Ft	részarány	millió Ft	%
Személyi jellegű ráfordítások	27.066	34,8%	32.551	38,2%	5.485	20,3%
Értékcsökkenési leírás	10.371	13,4%	11.129	13,1%	758	7,3%
Egyéb igazgatási költségek	23.545	30,3%	27.512	32,3%	3.967	16,8%
Egyéb nem kamatjellegű ráfordítások	16.687	21,5%	14.022	16,4%	-2.665	-16,0%
Nem kamatjellegű kiadások összesen	77.669	100,0%	85.214	100,0%	7.545	9,7%

A nem kamat jellegű kiadásokon belül a legnagyobb arányt (38,2%) a személyi jellegű ráfordítások képviselték. 2001-ben a Bank személyi jellegű ráfordításai 20,3%-kal növekedtek, így az összes nem kamat jellegű kiadásokon belüli részarányuk 3,4 százalé-

¹ Kiszámítási módja: ROAE mínusz infláció %-a

VEZETŐI ELEMZÉS

ponttal emelkedett. Ebben a dolgozói bérek év eleji átlagosan 10%-os emelése mellett az opciós és bonusz program elszámolási szabályainak változása játszott szerepet, aminek következtében a Bank 2001. évi kiadásai két év opciós és bonusz részvény program költségeit tartalmazzák. A Bank összes bevételének 23,1%-át fordította személyi jellegű kiadásokra, a 2000. évi 21,5%-kal szemben. A személyi ráfordításokon belül a bérköltség 22,8%-kal, a személyi jellegű egyéb kifizetések 12,5%-kal növekedtek. A bérjárulékok összege 18,1%-kal emelkedett 2001-ben.

AZ OTP BANK RT. ALKALMAZOTTAINAK LÉTSZÁMA (FŐ)

	Zárólétszám		Átlagléttség		Változás			
	2000	2001	2000	2001	zárólétszám fő	%	átlagléttség fő	%
Teljes munkaidős	7.735	7.895	8.094	7.792	160	2,1%	-302	-3,7%
Részmunkaidős	402	398	341	396	-4	-1,0%	55	16,1%
Összesen	8.137	8.293	8.435	8.188	156	1,9%	-247	-2,9%

A Bank foglalkoztatottjainak létszáma 2001 végén 8.293 fő volt, 156 fővel, 1,9%-kal több, mint egy évvel korábban. Ebből 24 fő volt az értékpapír-kereskedelem integrálása miatt az OTP Értékpapír Rt.-től átvett munkatársak létszáma. Az éves átlagos állományi létszám ugyanakkor 247 fővel, 2,9%-kal csökkent 2001-ben.

LÉTSZÁMHATÉKONYSÁGI MUTATÓK ALAKULÁSA

	2000	2001	Változás
	millió Ft		%
1 főre jutó			
dec. 31-i mérlegfőösszeg	237,3	256,5	8,1%
átlagos mérlegfőösszeg	215,5	236,6	9,8%
adózott eredmény	3,9	4,7	21,8%
összes bevétel	14,9	17,2	15,5%
személyi jellegű ráfordítás	3,2	4,0	23,9%

A létszámhatékonyság javulása 2001-ben tovább folytatódott. Az egy főre jutó adózott eredmény 21,8%-kal, az átlagos mérlegfőösszeg 9,8%-kal, a bevétel 15,5%-kal volt magasabb 2001-ben, mint a megelőző évben. Az egy főre jutó személyi jellegű ráfordítások ugyanakkor – az elszámolási átállással is összefüggően – ennél lényegesen magasabb mértékben emelkedtek (35,7%).

A dologi költségelemek közül az **értékcsökkenési leírás** a folyamatos információ technológiai beruházások miatt 0,8 Mrd Ft-tal, 7,3%-kal nőtt. Az egyéb igazgatási költségek (anyag- és anyagjellegű költségek) 16,8%-kal növekedtek 2001-ben, míg az egyéb nem kamat jellegű ráfordítások csökkenése 16,0% volt.

ESZKÖZ-FORRÁS SZERKEZET

2001. december 31-én az OTP Bank Rt. mérlegfőösszege 2.127,2 Mrd Ft volt, mely 10,1%-os, 195,9 Mrd Ft-os növekedést jelent az 2000. december 31-ei 1.931,3 Mrd Ft-hoz képest. A bankszektor egészét tekintve az OTP Bank Rt. rendelkezett a legnagyobb mérlegfőösszeggel, piaci részesedése 22,3%-os volt.

VEZETŐI ELEMZÉS

ESZKÖZ-, FORRÁSELEMEK ALAKULÁSA ÉS MEGOSZLÁSA*

	2000. dec. 31.		2001. dec. 31.		Változás	
	millió Ft	részarány	millió Ft	részarány	millió Ft	%
Pénzeszközök	482.350	25,0%	372.593	17,5%	-109.757	-22,8%
MNB elszámolási számla	148.670	7,7%	104.931	4,9%	-43.739	-29,4%
MNB éven belüli kihelyezések	293.153	15,2%	212.500	10,0%	-80.653	-27,5%
Egyéb pénzeszközök	40.527	2,1%	55.162	2,6%	14.635	36,1%
Állampapírok	440.201	22,8%	481.079	22,6%	40.878	9,3%
Forgatási célú	184.275	9,5%	136.325	6,4%	-47.950	-26,0%
Befektetési célú	255.926	13,2%	344.754	16,2%	88.828	34,7%
Bankközi kihelyezések**	233.922	12,1%	329.948	15,5%	96.026	41,1%
Ügyfélkihelyezések	614.055	31,8%	769.782	36,2%	155.727	25,4%
Lakossági	180.178	9,3%	258.246	12,1%	78.068	43,3%
Vállalkozói	393.218	20,4%	464.818	21,9%	71.600	18,2%
Önkormányzati	40.659	2,1%	46.718	2,2%	6.059	14,9%
Egyéb	79.394	4,1%	87.981	4,1%	8.587	10,8%
Immateriális javak és tárgyi eszközök	52.690	2,7%	54.246	2,6%	1.556	3,0%
Aktív időbeli elhatárolások	28.660	1,5%	31.529	1,5%	2.869	10,0%
ESZKÖZÖK ÖSSZESEN	1.931.272	100,0%	2.127.158	100,0%	195.886	10,1%
Bankközi források	44.415	2,3%	25.133	1,2%	-19.282	-43,4%
Ügyfélbetétek	1.632.978	84,6%	1.811.221	85,1%	178.243	10,9%
Lakossági	1.308.141	67,8%	1.405.642	66,1%	97.501	7,5%
Vállalkozói	210.875	10,9%	253.568	11,9%	42.693	20,2%
Önkormányzati	113.962	5,9%	152.011	7,1%	38.049	33,4%
Értékpapírok	19.607	1,0%	14.864	0,7%	-4.743	-24,2%
Céltartalékok	11.317	0,6%	14.598	0,7%	3.281	29,0%
Passzív időbeli elhatárolások	16.130	0,8%	22.288	1,0%	6.158	38,2%
Egyéb	79.323	4,1%	80.538	3,8%	1.215	1,5%
Saját tőke	127.502	6,6%	158.516	7,5%	31.014	24,3%
FORRÁSOK ÖSSZESEN	1.931.272	100,0%	2.127.158	100,0%	195.886	10,1%

* A mérlegtől részben eltérő szerkezetben elemeztük az eszköz-, forrásselemléteket.

** Pénzintézeti/hitelintézeti éven belüli és éven túli, és MNB éven túli kihelyezéseket tartalmazza.

ESZKÖZÖK

Pénzeszközök. A Bank pénzeszközeinek állománya – a kötelező tartalék szabályozás változásával összefüggően – jelentősen csökkent, 2001. december 31-én közel 110 Mrd Ft-tal volt kevesebb az egy évvel korábrinál, így a pénzeszközök részaránya az eszközökön belül 25,0%-ról 17,5%-ra csökkent. A pénzeszközök között az MNB felé történt éven belüli kihelyezések állománya több mint 80 Mrd Ft-tal csökkent, részaránya az összes eszközökön belül 15,2%-ról 10,0%-ra mérséklődött. Az MNB elszámolási számla állománya 29,4%-kal, 43,7 Mrd Ft-tal maradt el a 2000. december végéig. Az egyéb pénzeszközök 36,1%-kal, 14,6 Mrd Ft-tal növekedtek.

Állampapírok. A Bank portfóliójában az állampapírok részaránya 2001. december 31-én a 2000. év végi 22,8%-ról 22,6%-ra módosult, azaz lényegében nem változott. Az állomány a 2000. december 31-i 440,2 Mrd Ft-ról 2001. december 31-re 481,1 Mrd Ft-ra, 9,3%-kal növekedett. Az állampapír állományon belül a forgatási célú állampapírok állománya 26,0%-kal, 136,3 Mrd Ft-ra csökkent, míg a befektetési célú állampapírok állománya jelentős mértékben, 34,7%-kal, 344,8 Mrd Ft-ra növekedett. Ezzel a befektetési célú állampapírok részesedése a teljes állampapír portfólióból 71,7%-ra emelkedett a 2000. évi 58,1%-ról.

VEZETŐI ELEMZÉS

ÁLLAMPAPÍRÁLLOMÁNY LEJÁRATÁNAK ÉS SZERKEZETÉNEK ALAKULÁSA

	2000. dec. 31.		2001. dec. 31.		Változás	
	millió Ft	részarány	millió Ft	részarány	millió Ft	%
Forgatási célú állampapírok						
Diszkont Kincstárjegy	17.648	4,0%	26.589	5,5%	8.941	50,7%
Magyar Államkötvény	50.345	11,4%	87.342	18,2%	36.997	73,5%
Kamatkozó Kincstárjegy	278	0,1%	1.318	0,3%	1.040	374,1%
MNB által kibocsátott kötvény	61.569	14,0%	7.597	1,6%	-53.972	-87,7%
Külföldi államkötvény	1.167	0,3%	4.962	1,0%	3.795	325,2%
Magy. Közt. által kib. devizakötvény	0	0,0%	4.548	0,9%	4.548	-
Kincstári Államkötvény	53.268	12,1%	3.969	0,8%	-49.299	-92,5%
Összesen	184.275	41,9%	136.325	28,3%	-47.950	-26,0%
Befektetési célú állampapírok						
Lakásalap fedezeti kötvény	948	0,2%	711	0,1%	-237	-25,0%
Magyar Államkötvény, TB kötvény	221.607	50,3%	254.413	52,9%	32.806	14,8%
Hitelkonszolidációs Államkötvény	17.171	3,9%	17.287	3,6%	116	0,7%
MNB devizakötvény	13.371	3,0%	5.320	1,1%	-8.051	-60,2%
MNB kamatozó kötvény	0	0,0%	9.816	2,0%	9.816	-
Magy. Közt. által kib. devizakötvény	2.829	0,6%	2.772	0,6%	-57	-0,2%
Kincstári Államkötvény	0	0,0%	46.123	9,6%	46.123	-
Külföldi államkötvény	0	0,0%	8.312	1,7%	8.312	-
Összesen	255.926	58,1%	344.754	71,7%	88.828	34,7%
Állampapírok összesen	440.201	100,0%	481.079	100,0%	40.878	9,3%

A forgatási célú állampapír állomány 48,0 Mrd Ft-os csökkenése az MNB által kibocsátott kötvények és a Kincstári Államkötvény állományának jelentős, 54,0 Mrd Ft-os, illetve 49,3 Mrd Ft-os csökkenése, illetve a Magyar Államkötvény és a Diszkont Kincstárjegy állományának növekedése együttes hatásának eredménye. A portfólióban levő befektetési célú értékpapírok közül a Kincstári Államkötvények állománya 46,1 Mrd Ft-tal, a Magyar Államkötvények, TB kötvények állománya 32,8 Mrd Ft-tal növekedett. 8,3 Mrd Ft-ot ért el a befektetési portfólióban a külföldi államkötvények állománya.

A teljes állampapír portfólióból a legnagyobb részesedéssel a Magyar Államkötvények, TB kötvények rendelkeztek 2001. december 31-én (71,0%), ez 9,2 százalékponttal több, mint az előző év végén volt. Az állampapírok 10,4%-a Kincstári Államkötvény volt, részaránya 1,7 százalékponttal csökkent. Számottevően, 12,3 százalékponttal mérséklődött az MNB kötvények részesedése is a portfólióból a mintegy 70%-os állománycsökkenés következtében. A Diszkont Kincstárjegyek részaránya 1,5 százalékponttal növekedett, részesedésük év végén 5,5% volt. A külföldi államkötvények részesedése az előző évi 0,3%-ról 2,7%-ra emelkedett az állomány dinamikus növekedése következtében, míg a Magyar Köztársaság által kibocsátott devizakötvények – a több mint két és félszeres növekedés ellenére – mindössze 1,5%-kal részesedtek a portfólióból.

Bankközi kihelyezések. A 2001. december 31-i eszközök 15,5%-át a bankközi kihelyezések adták, 3,4 százalékponttal többet, mint 2000-ben. Állományuk 41,1%-kal, 96,0 Mrd Ft-tal növekedett. A kihelyezések döntő többsége, 93,9%-a éven belüli lejáratú volt 2001 végén, egy évvel korábban 90,4%. Az éven belüli lejáratú bankközi kihelyezések részarány növekedése az állomány 46,5%-os, 98 Mrd Ft-ot meghaladó emelkedésének következménye. Az éven túli bankközi kihelyezések 10,4%-kal csökkentek, így az összes bankközi kihelyezésből való részesedésük is mérséklődött (6,1%-ra). A teljes bankközi kihelyezések állományán belül a forintkihelyezések állománya 10,3%-kal csökkent, így részesedése 23,7%-ra esett, a deviza kihelyezések állománya jelentősen, 71,6%-kal bővült, részesedése 76,3%-ra emelkedett. A Bank 2001-ben is megtartotta nettó kihelyezői pozícióját a bankközi pénzpiacon, amely tradicionálisan nagy lakossági betétállományából származó likviditásából adódik. A bankközi kihelyezések állománya több mint 304 Mrd Ft-tal haladta meg a bankközi források állományát.

VEZETŐI ELEMZÉS

Ügyfélkihelyezések. Az ügyfélkihelyezések állománya – a Bank üzletpolitikájának megfelelően – a mérlegfőösszeg növekedési ütemét jelentősen meghaladva 25,4%-kal bővült 2001-ben, így az eszközökön belüli részaránya 31,8%-ról 36,2%-ra nőtt. Ebben meghatározó szerepe a lakossági kihelyezések 43,3%-os, 78,1 Mrd Ft-os bővülésének volt, amely az ügyfélkihelyezések növekményének több mint felét jelentette. A vállalkozói hitelek állománya 18,2%-kal gyarapodott az év során. Az önkormányzatoknak nyújtott hitelek volumene 14,9%-kal haladta meg az egy évvel korábit. Az üzleti hiteleken belül a vállalkozói hitelek részaránya 64,0%-ról 60,4%-ra mérséklődött, míg a lakossági hitelek részesedése 29,3%-ról 33,5%-ra emelkedett. Az önkormányzati hitelek az év végén 6,1%-ot képviseltek az összes ügyfélkihelyezésből.

A 18,2%-os bővülést mutató, az időszak végére 464,8 Mrd Ft-ot elérő vállalkozói hitelekből 35,2 Mrd Ft-ot tettek ki a pénzügyi, befektetési vállalkozások, biztosító részvénytársaságok, speciális pénz- és tőkepiaci intézmények (PBBS) hitelei. Az egyéb gazdálkodó szervezeteknek nyújtott hitelek állománya összességében 17,0%-kal, 429,6 Mrd Ft-ra nőtt. A gazdálkodó szervezeteknek nyújtott hitelek közül a beruházási hitelek állománya 69%-kal, a folyószámla hitelek állománya 43,7%-kal, a forgóeszközhitel állománya 6,9%-kal, az egyéb hiteleké 75,1%-kal bővült, míg a devizahitelek állománya 8,7%-kal kevesebb volt, mint az előző év végén. A kisvállalkozóknak nyújtott hitelek állománya 18,2%-kal nőtt, míg a nonprofit szervezetek hiteleinél kismértékű, 1,1%-os csökkenés következett be. A vállalkozási hitelportfolióból a gazdálkodó szervezeteknek nyújtott hitelek 83,0%-kal, a kisvállalkozói hitelek 3,4%-kal, a nonprofit szervezetek 6,0%-kal részesedtek, a PBBS hitelek a portfolióban 7,6%-ot képviseltek.

A lakossági hitelek állományának az előző években megkezdődött növekedése 2001-ben felgyorsult, és év végére jelentősen, 43,3%-kal emelkedett a lakáshitelek 44,8%-os, az egyéb lakossági hitelek 41,2%-os bővülése következtében. A lakáshitelek állománya 2001. december 31-én 150,8 Mrd Ft volt, 46,7 Mrd Ft-tal több, mint egy évvel korábban. A fogyasztási hitelek jelzáloghitellel együtt számított állománya év végén 107,4 Mrd Ft-ot tett ki, amelyen belül a Bank stratégiájának megfelelően kiemelkedő mértékben, 35,2%-kal nőtt a lakossági folyószámlához kapcsolódó hitelek állománya, és meghaladta az 56 Mrd Ft-ot. A jelzáloghitelek állománya – kiemelkedő, 70%-ot meghaladó növekedés révén – év végére 46,3 Mrd Ft-ra emelkedett.

Az önkormányzati hitelállomány 6,1 Mrd Ft-tal, 14,9%-kal bővült 2001-ben. A Bank így megőrizte piaci dominanciáját az önkormányzati hitelnyújtásban.

Az ügyfelekkel szembeni hitelkövetelések lejárat szerkezetét vizsgálva megállapítható, hogy 2001-ben az éven túli követelések aránya a volumen átlag feletti, 33,2%-os növekedése következtében év végére 70,3%-ra növekedett. Az éven túli kihelyezések között legdinamikusabban, 46,0%-kal a lakossági kihelyezések növekedtek. Az éven belüli lejáratú kihelyezések 10%-kal bővültek, arányuk 33,9%-ról 29,7%-ra mérséklődött.

ÜGYFÉLKIHELYEZÉSEK LEJÁRAT SZERINTI BONTÁSBAN (A BRUTTÓ HITELKÖVETELÉS ALAPJÁN)

	2000. dec. 31.		2001. dec. 31.		Változás	
	millió Ft	részarány	millió Ft	részarány	millió Ft	%
Éven belüli						
lakossági	43.764	7,1%	59.029	7,7%	15.265	34,9%
vállalkozói	154.029	25,1%	158.120	20,5%	4.091	2,7%
önkormányzati	10.417	1,7%	11.846	1,5%	1.429	13,7%
Összesen	208.210	33,9%	228.995	29,7%	20.785	10,0%
Éven túli						
lakossági	136.413	22,2%	199.217	25,9%	62.804	46,0%
vállalkozói	239.189	39,0%	306.698	39,8%	67.509	28,2%
önkormányzati	30.243	4,9%	34.872	4,5%	4.629	15,3%
Összesen	405.845	66,1%	540.787	70,3%	134.942	33,2%
Összes ügyfélkihelyezés	614.055	100,0%	769.782	100,0%	155.727	25,4%

VEZETŐI ELEMZÉS

Az ügyfelekkel szembeni éven belüli lejáratú követelések 20,8 Mrd Ft-os növekményének több mint 70%-a a lakossági hitelek változásából (15,3 Mrd Ft-os növekedés), közel egyötöde az éven belüli vállalkozói kihelyezések állományának növekedéséből (4,1 Mrd) adódik. A lakosság éven belüli hiteleinek állománya 34,9%-kal volt több, mint az előző év végén, részaránya az éven belüli hitelekből 25,8%-ra nőtt. A vállalkozói kihelyezések az állomány mérsékelt, 2,7%-os növekedése mellett a rövid lejáratú hitelek 69,0%-át adják, részesedésük 5 százalékponttal kisebb, mint a megelőző év végén. A rövid lejáratú önkormányzati hitelek 1,4 Mrd Ft-tal (13,7%-kal) növekedtek, részesedésük az éven belüli kihelyezésekből mindössze 5,2% volt 2001. december 31-én.

Az éven túli lejáratú ügyfélkihelyezésekből is a lakossági hitelek állománya nőtt a legnagyobb mértékben, 46,0%-kal. Így állománya 62,8 Mrd Ft-tal volt több 2001. december 31-én, mint egy évvel korábban, részaránya 33,6%-ról 36,8%-ra nőtt. Az éven túli ügyfélhitelek 56,7%-át a vállalkozói hitelek képviselték, amelyek részesedése az éven túli ügyfélkihelyezésekből az átlagostól elmaradó, 28,2%-os állománynövekedés eredményeképpen 2,2 százalékponttal kisebb, mint 2000. év végén. Az éven túli önkormányzati hitelek állománya 15,3%-kal volt több 2001. év végén, mint egy évvel korábban, részaránya az éven túli hitelekből 6,4%-ra csökkent.

FORRÁSOK

Bankközi források: A bankközi források jelentősen, közel 20 Mrd Ft-tal, 43,4%-kal csökkentek 2001-ben, így a forrásokon belüli részarányuk 2,3%-ról 1,2%-ra módosult. A bankközi forint pénzpiacon ugyan a Bank nettó kihelyező, de felvevőként is folyamatosan jelen volt.

Ügyfélbetétek: A Bank forrásállományának 85,1%-át az ügyfélbetétek alkották 2001. december 31-én szemben az előző évi 84,6%-kal. A Bank lakossági jellegének megfelelően az ügyfélbetétek legnagyobb részét, 77,6%-át a lakossági betétek adták, amelyek az összes forráson belül meghatározó (2001-ben 66,1%-os, 2000-ben 67,8%-os) arányt képviseltek.

A lakossági betétállományon belül jelentős különbségek mutatkoztak az egyes betétfajták alakulásában. A lakossági betétállomány 76,6%-át jelentő forintbetétek 10,8%-kal bővültek, míg a devizabetétek – a forint árfolyamának erősödésével összefüggésben – forintban 2,1%-kal csökkentek. A forintbetéteken belül – az előző években megkezdődött tendencia felerősödéseként – a hagyományos takarékpénztári konstrukciók (kamatozó könyvesbetét, takaréklevélbetét, nyeresémbetét) állománya kismértékben csökkent (0,5%), így részaránya 4,3 százalékponttal, 37,9%-ra mérséklődött. A rendszeres takarékoságon alapuló megtakarítási konstrukciók állománya az előző évi stagnálás után – annak következtében, hogy kifutó konstrukciókról van szó – 2,1%-kal csökkent. A Bank szándékának megfelelően a lakossági folyószámlabetétek állománya kimagaslóan, 21,0%-kal, 520,8 Mrd Ft-ról 630,2 Mrd Ft-ra nőtt, részesedése az összes lakossági forintbetétből 58,5%-ot ért el 2001. év végén.

A vállalkozói betétek az ügyfélforrások növekedési ütemét jelentősen meghaladó mértékben, 20,2%-kal növekedtek, az összes ügyfélforrásokon belüli részesedésük 14,0%-ra nőtt. A vállalkozói betéteken belül a forintbetétek bővültek dinamikusabban, 20,8%-kal, a devizabetétek növekedése 12,4% volt.

Az önkormányzati betétek állománya 33,4%-kal gyarapodott, az ügyfélforrásokon belüli részaránya 8,4%-ot ért el az év végén.

ÜGYFÉLFORRÁSOK LEJÁRAT SZERINTI BONTÁSBAN

	2000. dec. 31.		2001. dec. 31.		Változás	
	millió Ft	részarány	millió Ft	részarány	millió Ft	%
Éven belüli						
lakossági	1.193.541	73,1%	1.297.240	71,6%	103.699	8,7%
vállalkozói	210.652	12,9%	253.316	14,0%	42.666	20,3%
önkormányzati	113.509	6,9%	151.302	8,4%	37.793	33,3%
Összesen	1.517.702	92,9%	1.701.858	94,0%	184.188	12,1%

VEZETŐI ELEMZÉS

<i>(folytatás az előző oldalról)</i>	2000. dec. 31.		2001. dec. 31.		Változás	
	millió Ft	részarány	millió Ft	részarány	millió Ft	%
Éven túli						
lakossági	114.600	7,0%	108.402	6,0%	-6.198	-5,4%
vállalkozói	223	0,0%	252	0,0%	29	13,1%
önkormányzati	453	0,0%	709	0,0%	256	56,5%
Összesen	115.276	7,1%	109.363	6,0%	-5.913	-5,1%
Összes ügyfélforrás	1.632.978	100,0%	1.811.221	100,0%	178.243	10,9%

Az ügyfélbetéteken belül az éven belüli lejáratú betétek 12,1%-kal bővültek, az éven túli lejáratúak 5,1%-kal csökkentek, így tovább növekedett az éven belüli források aránya az összes ügyfélforráson belül, és év végére 94,0%-ot ért el. Az összes ügyfélforrás 178 Mrd Ft-ot meghaladó növekménye a rövid lejáratú források 184 Mrd Ft-ot meghaladó növekedése, és a hosszú lejáratú források közel 6 Mrd Ft-os csökkenése eredményeként alakult ki. A rövid lejáratú források növekményének közel 60%-át a rövid lejáratú lakossági források növekménye tette ki, míg a hosszú lejáratú ügyfélforrások csökkenése teljes egészében a lakossági éven túli források csökkenéséből adódott.

Értékpapírok és betéti okiratok: A saját kibocsátású értékpapírok és betéti okiratok állománya 2001. december 31-én 14,9 Mrd Ft volt, a Bank meghirdetett üzletpolitikájának megfelelően 24,2%-kal kevesebb, mint egy évvel korábban. Részesedésük a forrásokon belül 1%-ról 0,7%-ra mérséklődött. Az állomány 96,3%-át jelentő Betéti jegy állománya 4,3 Mrd Ft-tal csökkent és 14,3 Mrd Ft-ot ért el év végére. A Bank egyéb saját kibocsátású értékpapírjainak és betétei okiratainak állománya együttesen az előző év végéhez képest közel 50%-kal, 0,6 Mrd Ft-ra csökkent.

Saját tőke: Az OTP Bank Rt. saját tőkéje 2001. december 31-én 158,5 Mrd Ft volt, a saját tőke forrásokon belüli részaránya a 2000. évi 6,6%-ról 7,5%-ra emelkedett. A saját tőke 31,0 Mrd Ft-os növekményéből 27,3 Mrd Ft a Bank mérleg szerinti eredménye, 3,8 Mrd Ft pedig az általános tartalék növekedéséből származik. Az egy darab 1.000 Ft névértékű részvényre jutó saját tőke 5.661 Ft volt, 24,3%-kal több, mint az előző év végén.

Céltartalékok: A Bank forrásaiból az előző év végi 11,3 Mrd Ft-ról 14,6 Mrd Ft-ra változott a céltartalékok állománya.

A CÉLTARTALÉKOK ALAKULÁSA

	2000. dec. 31.	2001. dec. 31.	Változás	
	millió Ft	millió Ft	millió Ft	%
Függő és jövőbeni kötelezettségekre képzett tartalékok	1.192	2.032	840	70,5%
Árfolyamkockázatra képzett céltartalék	70	-	-70	-100,0%
Általános kockázati céltartalék	8.550	10.930	2.380	27,8%
Országkockázatra képzett céltartalék	580	-	-580	-100,0%
Egyéb céltartalékok	925	1.636	711	76,9%
Céltartalékok összesen	11.317	14.598	3.281	29,0%

A Bank 2001. december 31-ére teljes egészében megképezte a Hitelintézeti törvény által előírt, a kockázattal súlyozott mérlegfőösszeg 1,25%-át kitevő általános kockázati céltartalékot (2001. évi képzés 2,4 Mrd Ft), így az általános kockázati céltartalék állománya év végére 10,9 Mrd Ft-ra növekedett. A függő és jövőbeni kötelezettségekre képzett tartalékok állománya 0,8 Mrd Ft-tal, 2,0 Mrd Ft-ra növekedett, az egyéb céltartalékok 1,6 Mrd Ft-ot értek el 2001. december 31-én. Az országkockázati és árfolyamkockázati céltartalékot – a szabályozási változások miatt – 2001-ben megszüntette a Bank.

MÉRLEGEN KÍVÜLI KÖTELEZETTSÉGEK

A mérlegen kívüli kötelezettségek év végi állománya 235,1 Mrd Ft-ról több mint kétszeresére, 507,8 Mrd Ft-ra növekedett. Ez a változás a függő kötelezettségek állományának 130,9 Mrd Ft-os, 69,7%-os növekedése és a jövőbeni kötelezettségek

VEZETŐI ELEMZÉS

141,8 Mrd Ft-os, az előző évinek közel négyszeresére történő növekedésének volt köszönhető. Ennek hatására a függő kötelezettségek részesedése az összes mérlegen kívüli kötelezettségből kismértékben csökkent (62,8%-ra). A függő kötelezettségek legjelentősebb tétele – a teljes mérlegen kívüli kötelezettségvállalás több mint 50%-át kitevő – hitelkeret szerződésekből eredő kötelezettségvállalások állománya, amely 98,2 Mrd Ft-tal, 62,4%-kal nőtt. Az előző évinek több mint kétszeresére nőtt a bankári tevékenységből származó garanciák értéke.

MÉRLEGEN KÍVÜLI KÖTELEZETTSÉGEK

	2000. dec. 31.		2001. dec. 31.		Változás	
	millió Ft	részarány	millió Ft	részarány	millió Ft	%
Függő kötelezettségek						
Bankári tevékenységből származó garanciák	15.892	6,8%	36.487	7,2%	20.595	129,6%
Visszaigazolt akkreditívek	988	0,4%	3.798	0,7%	2.810	284,4%
Hitelkeret igénybe nem vett része	157.403	66,9%	255.630	50,3%	98.227	62,4%
Opciók	12.555	5,3%	19.310	3,8%	6.755	53,8%
Le nem zárt peres ügyekből eredő várható kötelezettségek	995	0,4%	3.487	0,7%	2.492	250,4%
Multipont kártya miatti kötelezettségek	–	–	1	0,0%	1	–
Összesen	187.833	79,9%	318.713	62,8%	130.880	69,7%
Biztos (jövőbeni) kötelezettségek						
Határidős deviza vásárlások	47.289	20,1%	189.087	37,2%	141.798	299,9%
Visszavásárlási kötelezettségekkel eladott követelések visszavásárlási értéke	15	0,0%	0	0,0%	–15	–100,0%
Összesen	47.304	20,1%	189.087	37,2%	141.783	299,7%
Mérlegen kívüli kötelezettségek összesen	235.137	100,0%	507.800	100,0%	272.663	116,0%

A jövőbeni kötelezettségek növekedése teljes egészében a határidős devizavásárlások állományának emelkedéséből adódott. A határidős deviza vásárlások miatti kötelezettségek állománya év végén 189,1 Mrd Ft volt, amely a teljes mérlegen kívüli kötelezettségek 37,2%-át jelentette.

BEFEKTETÉSEK, OTP CSOPORT

Az OTP Bank befektetési tevékenységében 2001-ben is kiemelt szerepet kapott az OTP Csoport kezelése, valamint a stratégiai befektetések megvalósítása. A Bank befektetési állománya 2001 végén nyilvántartási értéken 40,5 Mrd Ft volt, ami a megelőző évhez képest 16,5%-os, 5,7 Mrd Ft-os növekedést jelent. A befektetési állomány növekményéből 2,9 Mrd Ft a tartós pénzügyi befektetések állomány-növekedése, az OTP Csoport befektetések állományváltozása meghaladta a 10 Mrd Ft-ot. A nem tartós befektetések állománya 2001. december 31-én 5,5 Mrd Ft volt (2000-ben a Bank nem tartós befektetése 50 millió Ft volt), amely a Zagrabeca Banka árfolyam nyereség szerzése érdekében vásárolt részvényeit tartalmazza. (Ez a tranzakció 2002. első negyedévében sikeresen lezárult.) A kényszerbefektetések állománya a Hajdú-Bét Rt. részvény csomagjának értékesítése révén 2,7 Mrd Ft-tal, nullára csökkent az év során. A befektetésekre jutó osztalék 2001-ben 127 millió Ft volt.

A BEFEKTETÉSI ÁLLOMÁNY ALAKULÁSA

	2000. dec. 31.	2001. dec. 31.	Változás	
	millió Ft	millió Ft	millió Ft	%
Tartós pénzügyi befektetések	31.986	34.918	2.932	9,2%
Ebből OTP Csoport	23.049	33.394	10.345	44,9%
Nem tartós befektetések	50	5.537	5.487	10.974,0%
Kényszerbefektetések	2.695	0	–2.695	–100,0%
Befektetések összesen	34.731	40.455	5.724	16,5%

VEZETŐI ELEMZÉS

Az OTP Bankcsoportban szereplő társaságok összes jegyzett tőkéje a 2000. év végi 28,2 Mrd Ft-ról 31,9 Mrd Ft-ra, több mint 3,7 Mrd Ft-tal növekedett. A 13,3%-os növekedés elsősorban a Bankcsoport bővüléséből – új csoporttagok belépéséből (OTP Jelzálogbank Rt., OTP Pénztárszolgáltató Kft.), és meglévő csoporttagoknál történt alaptőke emelésből származott. A Bankcsoport tagok közül a HIF Ltd. nyilvántartott nettó értéke – a GBP árfolyam változása következtében – mintegy 60 millió Ft-tal csökkent.

A csoporttagok tőkeszerkezetében végrehajtott változtatások egyrészt a továbbfejlesztési lehetőségek megteremtését, másrészt a jogszabályi előírásoknak való megfelelést biztosítják.

A Bankcsoport tagjainak együttes adózás előtti eredménye 2001-ben 9,4 Mrd Ft volt, 1,6 Mrd Ft-tal több mint az előző évben. A leányvállalatok közül az OTP Alapkezelő Rt., az OTP Lakástakarékpénztár Rt., a Merkantil Bank Rt. és az OTP-Garancia Biztosító Rt. járult hozzá legnagyobb arányban a Bankcsoport együttes adózás előtti eredményéhez.

A CSOPORTTAGOK LEGFONTOSABB PÉNZÜGYI ADATAI*

	2000. dec. 31.			2001. dec. 31.			Adózás előtti eredmény millió Ft	Adózás előtti eredmény millió Ft
	OTP Bank Rt. tulajdoni hányada %		Jegyzett tőke millió Ft	OTP Bank Rt. tulajdoni hányada %		Jegyzett tőke millió Ft		
	közvetlen	közvetett		közvetlen	közvetett			
Bankcsoport								
OTP-Garancia Biztosító Rt.	99,98	0,02	5.851	874	99,98	0,02	5.851	1.254
Merkantil Bank Rt.	100,00	–	1.500	1.697	100,00	–	1.500	1.925
Merkantil Car Rt.	–	100,00	20	281	–	100,00	20	462
Merkant-Ház Kft.	–	100,00	3	90	–	100,00	3	64
OTP Alapkezelő Rt.	5,00	95,00	900	1.655	5,00	95,00	900	2.413
OTP Pénztárszolgáltató Kft.	–	–	–	–	93,44	6,56	305	77
OTP Lakástakarékpénztár Rt.	100,00	–	1.000	953	100,00	–	1.500	1.652
OTP Jelzálogbank Rt.	–	–	–	–	100,00	–	3.000	146
Hung. International Finance Ltd.	100,00	–	1.191	199	100,00	–	1.131	184
OTP Értékpapír Rt.	100,00	–	1.000	19	100,00	–	1.000	–428
OTP Ingatlan Rt.	70,38	29,62	1.670	758	70,38	29,62	1.670	856
OTP Faktoring Rt.	50,00	50,00	300	530	50,00	50,00	300	635
OTP Ingatlan Vagyongazdálkodó Kft.	–	100,00	61	103	–	100,00	61	273
Bank Center No. 1. Kft.	100,00	–	5.956	409	100,00	–	5.956	–237
Inga Egy Kft.	100,00	–	391	157	100,00	–	391	28
Inga Kettő Kft.	100,00	–	5.665	46	100,00	–	5.665	101
Concordia-Info Rt.	–	100,00	2.695	4	–	100,00	2.695	12
Összesen:			28.203	7.775			31.948	9.417

* Az 2001. december 31-i állapot szerint.

Az **OTP-Garancia Biztosító Rt.** biztosítási díjbevételeit 8,8%-kal, 42,3 Mrd Ft-ra növelte. Az összes díjbevételeből az élet és bankbiztosítási üzletág részesedése 21,5 Mrd Ft volt. A nem-élet üzletág díjbevétele 20,7 Mrd Ft-ot ért el, ami 17,9%-kal magasabb, mint 2000-ben. A bruttó károk összege 20,4 Mrd Ft-ot tett ki 2001-ben. A Társaság 1.254 millió Ft-os adózás előtti eredményt ért el, ami közel másfélszerese az előző évinek, ugyanakkor biztosítási tartalékait is jelentősen, 12,5 Mrd Ft-ot meghaladóan növelte. A Társaság mérlegfőösszege 34,1%-kal 61,7 Mrd Ft-ra növekedett, saját tőkéje 5,6 Mrd Ft-ot ért el 2001. december 31-én.

A **Merkantil Bank Rt.** 2001-ben dinamikusabban bővítette tevékenységét, mérlegfőösszege, amely év végén 59,4 Mrd Ft volt, 11,6%-kal nőtt. A Társaság eszközei között a bruttó gépjárműhiteltek 80,0%-kal, a dealer finanszírozás 9,5%-kal részesedett.

VEZETŐI ELEMZÉS

A Bank az évet 1.925 millió Ft adózás előtti eredménnyel zárta, ami 228 millió forinttal több az előző évinél. Pénzügyi mutatói is igen kedvezően alakultak, az átlagos eszközarányos nyereség (ROAA) 2,80%-ot, a tőkearányos nyereség (ROAE) 24,3%-ot ért el. A Bank saját tőkéje 5,4 Mrd Ft-ról 7,0 Mrd Ft-ra, közel 30%-kal növekedett, mérlegfőösszeghez viszonyított aránya a 2000. évi 10,2%-ról 11,7%-ra emelkedett. A Bank tőkemegfelelési mutatója 13,74% volt 2001. december 31-én.

A **Merkantil Car Rt.** mérlegfőösszege 11 Mrd Ft-tal növekedett 2001-ben, ami az eszközök 47,8%-os növekedését jelenti 2000-hez viszonyítva. A pénzügyi lízing állomány 19,2 Mrd forintról 31,9 Mrd Ft-ra, 66%-kal bővült. Az év végéig megkötött termelőeszköz finanszírozási ügyletek volumene meghaladta a 3,7 Mrd Ft-ot, ami az állomány megduplázódását jelenti. A Társaság adózás előtti eredménye 462 millió forintot ért el 2001-ben. A **Merkant-Ház Kft.** mérlegfőösszege 24,6%-kal, 6,6 Mrd Ft-ra emelkedett 2001-ben. A gépjármű tartós bérlet szerződések állománya 2001. december 31-én 1.946 millió Ft-ot tett ki. A Társaság adózás előtti eredménye 64 millió Ft-ot ért el 2001-ben.

Az **OTP Lakástakarékpénztár Rt.** 2001 folyamán mintegy 77 ezer darab új szerződést kötött, közel 50 Mrd Ft értékben. Az ügyfelek által elhelyezett betétek állománya év végén 48,1 Mrd Ft, mérlegfőösszege – 45%-ot meghaladó növekedés mellett – 54,1 Mrd Ft volt 2001. december 31-én. Az OTP Lakástakarékpénztár Rt. saját tőkéje 3,3 Mrd Ft-ot ért el, ez a mérlegfőösszeg 6,1%-a. A Társaság 1.652 millió Ft adózás előtti eredményt ért el 2001-ben, ami 73,3%-kal haladja meg az előző évit.

Az **OTP Alapkezelő Rt.** az előző évihez képest 758 millió Ft-tal, 2.413 millió Ft-ra növelte adózás előtti nyereségét annak köszönhetően, hogy a Társaság által kezelt alapok nettó eszközértéke dinamikusan, 273,4 Mrd Ft-ról 367,3 Mrd Ft-ra nőtt. Ezzel piaci részesedése az egy évvel korábbi 48,5%-ról 52% fölé nőtt. A Társaság által kezelt nyugdíjpénztári vagyon 101,7 Mrd Ft-ot ért el 2001. december 31-én, ezzel az összes kezelt vagyon megközelítette a 470 Mrd Ft-ot.

Az **OTP Pénztárszolgáltató Kft.** mind a kezelt nyugdíjpénztári számlák számát, mind vagyonát tekintve az első helyen állt 2001-ben is. A Társaság 2001 végén 764 ezer egyéni számlát kezelt, a kezelt pénztárak vagyona 100 Mrd Ft-ra nőtt. A Társaság az évet 77 millió forintos adózás előtti eredménnyel zárta, mérlegfőösszege 1.510,8 millió forint volt.

Az **OTP Ingatlan Rt.** adózás előtti eredménye 2001-ben 856 millió Ft volt, 98 millió Ft-tal több, mint 2000-ben.

PORTFOLIÓMINŐSÍTÉS, CÉLTARTALÉKKÉPZÉS

Az OTP Bank Rt. teljes minősítendő portfóliója 2001. december 31-én 1.489,9 Mrd Ft volt, közel 253 Mrd Ft-tal, 20,4%-kal több, mint 2000-ben. A teljes portfólióból a minősített állomány aránya 2001-ben a 2000. évi 5,6%-ról 4,6%-ra mérséklődött.

AZ OTP BANK MINŐSÍTETT PORTFOLIÓJA

	2000. dec. 31.		2001. dec. 31.		Változás	
	millió Ft	részarány	millió Ft	részarány	millió Ft	%
Értékpapírok (magyar államp. nélkül)						
Probléma mentes	22.116	98,4%	27.784	98,8%	5.668	25,6%
Minősített	354	1,6%	335	1,2%	-19	-5,4%
Összesen	22.469	100,0%	28.119	100,0%	5.649	25,1%
Hitelek és bankközi ügyletek (kinnlevőségek)						
Probléma mentes	840.991	95,4%	1.074.121	96,0%	233.130	27,7%
Minősített	40.700	4,6%	44.606	4,0%	3.906	9,6%
Összesen	881.691	100,0%	1.118.727	100,0%	237.036	26,9%

VEZETŐI ELEMZÉS

<i>(folytatás az előző oldalról)</i>	2000. dec. 31.		2001. dec. 31.		Változás	
	millió Ft	részarány	millió Ft	részarány	millió Ft	%
Vagyoni érdekeltségek						
Problémamentes	8.739	25,6%	17.650	51,4%	8.911	102,0%
Minősített	25.420	74,4%	16.717	48,6%	-8.703	-34,2%
Összesen	34.158	100,0%	34.367	100,0%	209	0,6%
Egyéb						
Problémamentes	63.720	99,7%	8.328	96,2%	-55.392	-86,9%
Minősített	186	0,3%	328	3,8%	141	75,9%
Összesen	63.906	100,0%	8.656	100,0%	-55.250	-86,5%
Mérlegen kívüli tételek						
Problémamentes	232.830	99,0%	293.034	97,7%	60.203	25,9%
Minősített	2.307	1,0%	7.038	2,3%	4.731	205,1%
Összesen	235.137	100,0%	300.072	100,0%	64.935	27,6%
Mindösszesen						
Problémamentes	1.168.395	94,4%	1.420.917	95,4%	252.521	21,6%
Minősített	68.966	5,6%	69.023	4,6%	57	0,1%
Összesen	1.237.362	100,0%	1.489.940	100,0%	252.578	20,4%

A Bank teljes **minősítendő portfóliójának** 75,1%-át a kinnlevőségek tették ki 2001. végén (2000. december 31-én 71,3%), az összes minősített állomány 64,6%-át a kinnlevőségekhez kapcsolódó minősített követelések adták. A céltartalék és értékvesztés állomány 65,2%-a kapcsolódott a minősített követelésekhez.

Az OTP Bank **teljes kinnlevőség** állománya 2001-ben 26,9%-kal növekedett és év végére elérte a 1.118,7 Mrd Ft-ot. A „Problémamentes” kinnlevőségek aránya a 2000. év végi 95,4%-ról 96,0%-ra nőtt, a kinnlevőség állomány minősége javult. A minősített állományon belül a külön figyelemre méltó állomány a teljes kinnlevőség-állomány 1,6%-át tette ki 2001 végén a 2000. év végi 0,6%-kal szemben, míg a problémás állomány részesedése 4,0%-ról 2,4%-ra csökkent.

A teljes kinnlevőség állományból az **ügyfélkinnlevőségek** állománya 144 Mrd Ft-os, 22,3%-os növekedés révén 792,5 Mrd Ft-ra növekedett 2001. év végére, ebből a „Minősített” állomány aránya az előző évi 6,3%-ról 5,6%-ra, 44 Mrd Ft-ra csökkent. Javult a portfólió minősége a vállalkozói üzletágban, romlott a lakossági és az önkormányzati üzletágban.

A **lakossági üzletágban** a kinnlevőség 40,0%-os bővülése mellett a „Minősített” állomány 44,1%-kal nőtt. A teljes lakossági kinnlevőség-állományból a „Minősített” állomány aránya így az előző évi 5,5%-ról 5,7%-ra nőtt. A növekedés a problémás, ezen belül elsősorban a „Rossz” minősítésű kinnlevőségek körében volt jelentős (4,1 Mrd Ft-os, 95,5%-os növekedés).

A **vállalkozói üzletágban** a kinnlevőség-állomány 14,2%-os növekedése mellett a „Minősített” követelések állománya 2,9%-kal csökkent, így a „Minősített” követelések részaránya az összes vállalkozói kinnlevőségben a 2000. évi 7,5%-ról 6,3%-ra mérséklődött 2001. év végére. A minősített állományon a külön figyelemre méltó állomány 12,1 Mrd Ft-tal növekedett, aránya a teljes vállalkozói kinnlevőség-állományhoz viszonyítva 0,7%-ról 3,2%-ra emelkedett. A problémás állomány részesedése az állomány 13,0 Mrd Ft-os csökkenése következtében jelentősen, 6,8%-ról 3,1%-ra csökkent.

Az **önkormányzati üzletágban** a kinnlevőség állomány 20,8%-os növekedése mellett a minősített állomány az előző évinek több mint a háromszorosára nőtt. Ennek ellenére a „Minősített” állomány részaránya az üzletágban az ügyfélkinnlevőségeken belül a legalacsonyabb volt, 0,5% (az előző év végén 0,2%).

A **hitelintézetekkel szembeni követelések** 2001-ben 39,7%-kal nőttek, ezzel egyidejűleg a „Minősített” állomány 7%-kal csökkent, aránya az előző évihez hasonlóan 0,1% volt.

VEZETŐI ELEMZÉS

MINŐSÍTETT KINNLEVŐSÉG-ÁLLOMÁNY ÜZLETÁGANKÉNT

	2000. dec. 31. millió Ft részarány		2001. dec. 31. millió Ft részarány		Változás millió Ft %	
Lakossági üzletág						
Problémamentes	177.549	94,5%	248.203	94,3%	70.654	39,8%
Minősített	10.360	5,5%	14.926	5,7%	4.566	44,1%
Külön figyelendő	2.561	1,4%	2.830	1,1%	269	10,5%
Problémás	7.799	4,2%	12.096	4,6%	4.297	55,1%
Összesen	187.909	100,0%	263.129	100,0%	75.220	40,0%
Vállalkozói üzletág						
Problémamentes	372.956	92,5%	430.971	93,7%	58.015	15,6%
Minősített	30.067	7,5%	29.184	6,3%	-883	-2,9%
Külön figyelendő	2.724	0,7%	14.857	3,2%	12.133	445,4%
Problémás	27.343	6,8%	14.327	3,1%	-13.016	-47,6%
Összesen	403.023	100,0%	460.155	100,0%	57.132	14,2%
Önkormányzati üzletág						
Problémamentes	57.206	99,8%	68.893	99,5%	11.687	20,4%
Minősített	89	0,2%	326	0,5%	237	267,2%
Külön figyelendő	8	0,0%	6	0,0%	-2	-23,0%
Problémás	81	0,1%	320	0,5%	239	295,1%
Összesen	57.295	100,0%	69.219	100,0%	11.924	20,8%
Hitelintézetekkel szembeni						
Problémamentes	233.280	99,9%	326.054	99,9%	92.774	39,8%
Minősített	183	0,1%	170	0,1%	-13	-7,0%
Külön figyelendő	0	0,0%	0	0,0%		
Problémás	183	0,1%	170	0,1%	-13	-7,0%
Összesen	233.463	100,0%	326.224	100,0%	92.761	39,7%
Összesen						
Problémamentes	840.991	95,4%	1.074.121	96,0%	233.130	27,7%
Minősített	40.700	4,6%	44.606	4,0%	3.906	9,6%
Külön figyelendő	5.293	0,6%	17.693	1,6%	12.400	234,3%
Problémás	35.407	4,0%	26.913	2,4%	-8.494	-24,0%
Összesen	881.691	100,0%	1.118.727	100,0%	237.036	26,9%

A minősített állomány különböző minősítési kategóriák szerinti összetétele jelentősen átalakult az év során. Számottevő növekedés következett be a „Külön figyelendő” minősítésű kategóriába sorolt állományban, amely több mint háromszorosára nőtt az év során, részesedése az összes minősített kinnlevőség állományból 13,0%-ról 39,7%-ra emelkedett. A változás szinte teljes egészében a vállalkozói üzletágban történt növekedésből adódik, ahol a „Külön figyelendő” minősítésű hitelek állománya 12,1 Mrd Ft-tal növekedett. Ezzel egyidejűleg jelentősen csökkent a „Kétes” és az „Átlag alatti” hitelek állománya és aránya. A „Kétes” minősítésű hitelek 10,4 Mrd Ft-os, közel 60%-os csökkenése a vállalkozói üzletágban történt csökkenésből adódik. Az „Átlag alatti” minősítésű hitelek 3,6 Mrd Ft-tal, szintén közel 60%-kal csökkentek, amiből 3,5 Mrd Ft a vállalkozói üzletágban következett be. A „Rossz” hitelek 5,5 Mrd Ft-os, 48,4%-os növekedése következtében részarányuk a teljes minősített állományból a 2000. évi 27,7%-ról 37,5%-ra nőtt, ami elsősorban a lakossági üzletágban történt változás következménye, ahol a rossz hitelek állománya 2001-ben 4,1 Mrd Ft-tal, az előző évinek közel a duplájára emelkedett. A vállalkozói üzletágban a „Rossz” hitelek állománya 1,4 Mrd Ft-tal növekedett.

A lakossági üzletágban – a „Rossz” kategória kivételével – minden minősítési kategória részesedése csökkent az üzletág minősített állományából. Az előző évhez viszonyítva számottevően növekedett a „Rossz” hitelek részesedése (41,5%-ról 56,3%-ra). A vállalkozói üzletágban jelentősen, 9,1%-ról 50,9%-ra nőtt a „Külön figyelendő”, 22,4%-ról 27,7%-ra a „Rossz” minősítésű hitelek aránya, az „Átlag alatti” és a „Kétes” hitelek részesedése jelentősen csökkent.

VEZETŐI ELEMZÉS

A MINŐSÍTETT KINNLEVŐSÉG-ÁLLOMÁNY MEGOSZLÁSA

	2000. dec. 31.		2001. dec. 31.		Változás		Részarány változás százalékpont
	millió Ft	részarány	millió Ft	részarány	millió Ft	%	
Külön figyelendő	5.293	13,0%	17.693	39,7%	12.400	234,3%	26,7%
Átlag alatti	6.154	15,1%	2.593	5,8%	-3.561	-57,9%	-9,3%
Kétes	17.973	44,2%	7.578	17,0%	-10.395	-57,8%	-27,2%
Rossz	11.280	27,7%	16.742	37,5%	5.462	48,4%	9,8%
Minősített összesen	40.700	100,0%	44.606	100,0%	3.906	9,6%	-

A „Minősített” állomány 9,6%-os növekedése mellett a céltartalék és értékvesztés állománya 22,9 Mrd Ft-ról 21,7 Mrd Ft-ra csökkent, így a céltartalékkal való fedezettség 56,2%-ról 48,6%-ra mérséklődött.

A MINŐSÍTETT KINNLEVŐSÉG-ÁLLOMÁNY TARTALÉKKAL VALÓ FEDEZETTSÉGE

	2000. dec. 31.		2001. dec. 31.		Változás	
	millió Ft	részarány	millió Ft	részarány	millió Ft	%
Teljes kinnlevőség-állomány	881.691		1.118.727		237.036	26,9%
Problémamentes kinnlevőségek	840.991		1.074.121		233.130	27,7%
Minősített állomány	40.700		44.606		3.906	9,6%
Értékvesztés, céltartalék	22.872		21.683		-1.189	-5,2%
Fedezettség		56,2%		48,6%		

Az értékvesztés és kockázati céltartalék üzletági megoszlását és alakulását a következő táblázat mutatja be:

ÉRTÉKVESZTÉS ÉS KOCKÁZATI CÉLTARTALÉK ÜZLETÁGANKÉNT

	2000. dec. 31.		2001. dec. 31.		Változás	
	millió Ft	részarány	millió Ft	részarány	millió Ft	%
Lakossági	5.894	25,8%	9.982	46,0%	4.088	69,4%
Vállalkozói	16.715	73,1%	11.331	52,3%	-5.384	-32,2%
Önkormányzati	80	0,4%	200	0,9%	120	149,3%
Hitelintézeti	183	0,8%	170	0,8%	-13	-7,0%
Összesen	22.872	100,0%	21.683	100,0%	-1.189	-5,2%

A minősített állomány szerkezetének változásával összhangban az értékvesztés és kockázati céltartalék állománya a vállalkozói üzletágban 5,4 Mrd Ft-tal csökkent, míg a lakossági üzletágban 4,1 Mrd Ft-tal növekedett, a hitelintézeti és önkormányzati üzletágban továbbra is alacsony szinten maradt. Ennek következtében a lakossági üzletág kinnlevőségei után elszámolt értékvesztés és képzett kockázati céltartalék állományból való részesedése 46,0%-ra növekedett, a vállalkozói üzletág részesedése 52,3%-ra csökkent.

A (magyar állampapírok nélküli) **forgatási és befektetési célú értékpapír** állományból a minősített állomány aránya mindössze 1,2%-ot ért el, állománya 335 millió Ft volt. A teljes minősítendő portfolián belül a legnagyobb arányú minősített állomány a **vagyoni érdekeltségek**hez kapcsolódott. A 34,4 Mrd Ft év végi állományból 16,7 Mrd Ft, 48,6% volt a nem problémamentes állomány, amely azonban lényegesen alacsonyabb, mint az előző évben (25,4 Mrd Ft, 74,4%). A 16,7 Mrd Ft minősített állományra a Bank 5,0 Mrd Ft értékvesztést számolt el, ami 29,9%-os fedezettséget jelent. Az **egyéb** kategóriába sorolt portfolió rész (egyéb követelések, vagyoni érdekeltségen kívüli egyéb eszközök) 8,7 Mrd Ft-os év végi állományából 0,3 Mrd Ft volt a minősített állomány (3,8%).

A teljes minősítendő portfolió csaknem egyötödét jelentő **mérlegen kívüli tételeken** belül a minősített állomány aránya 2,3% volt.

ESZKÖZ-FORRÁS GAZDÁLKODÁS

LIKVIDITÁSI ÉS PIACI KOCKÁZATKEZELÉS

Az OTP Bank Rt.-ben a piaci kockázatkezelés legfőbb fóruma az Eszköz-Forrás Bizottság. A Bizottság minden évben felülvizsgálja a mérési módszereket és a felállított limiteket, amelyek megállapításának alapja a maximálisan elfogadható veszteség.

AZ OTP BANK RT. LIKVIDITÁSI HELYZETÉNEK ALAKULÁSA

Az OTP Bank Rt. likviditási politikája: a jövedelmezőség szem előtt tartása mellett a Bank képes legyen fizetési kötelezettségeinek azok esedékességkor eleget tenni és a szükséges tranzakciókat elvégezni.

A Bank a likviditási kockázati kitettség meghatározása keretében naponta vizsgálja a kötelező tartalékszámra egyenlegét, a Treasury portfólióját, nyolc napra előre a cash-flow-t és havonta elkészíti az esedékességi mérleget. Negyedévente jelenti az Eszköz-Forrás Bizottságnak a gapekre, a Treasury portfóliójára, és a tervek alapján meghatározott forrásbevonás szükségletre megállapított limitektől való eltérést.

A Bank a betétek potenciális lejárat szerint elvégzett átcsoportosításával összeállított forint esedékességi mérlegének rövid lejáratú kategóriáiban a pozitív gap 2001-ben is nagy volt, mivel a Treasury az előző évekhez hasonlóan a jövedelmezőségi szempontból legkedvezőbb MNB betételhelyezést és a negatív hozamgörbe miatt magas hozamú rövid lejáratú pénzügyi instrumentumokat preferálta kihelyezéseivel. A Bank az érvényes rendelkezésnél, amely szerint nagybetét a szavatoló tőke 15%-át meghaladó összegű betét, szigorúbban jár el: nagyak minősít minden, 2 milliárd forintnál nagyobb összegű betétet. A Bank pénzeszközeinek, jegybankképes értékpapírjainak, rövid lejáratú jegybanki és bankközi kihelyezéseinek állománya közel 16-szorosa a nagy egyedi betétek együttes állományának. A Bank pénzeszközei, forgatási célú értékpapírjai, valamint a jegybanknál és más kereskedelmi bankoknál elhelyezett betétei a mérlegfőösszeg 34%-át teszik ki.

A potenciális lejárat szerint meghatározott deviza esedékességi mérlegének 3 hónapon belüli kategóriáiban az eszközök összege számottevően meghaladja a források értékét. A deviza betétállományon belül, amelynek forintban kifejezett értéke 4,2%-kal nőtt, strukturális elmozdulás történt az EUR javára, ami részben az utolsó negyedév kedvező betételhelyezési és EUR-ra való átváltás kondícióinak volt köszönhető. A deviza hitelállomány nagysága 2000-hez képest kis mértékben csökkent, így a deviza eszközállomány 39%-át tette ki. Jelentősen nőtt a forgatási és befektetési célú deviza értékpapír állomány, amely az eszközállomány 10%-át érte el év végére.

PIACI KOCKÁZAT KEZELÉS

A 2001. II. negyedévtől a 244/2000. sz. Kormányrendeletnek megfelelően a Bank naponta jelenti a Felügyeletnek a kereskedési könyvi pozíciók ún. standard módszer szerint meghatározott pozíciókockázatának, partnerkockázatának, valamint a Bank devizakockázatának tőkekövetelményét.

A tőkekövetelmény átlagos nagysága 2001. II-IV. negyedévben 1.163 millió Ft volt, amelyből 704 millió Ft-nak megfelelő értéket a pozíciókockázat, 194 millió Ft értéket a partnerkockázat és 265 millió Ft értéket a devizakockázat igényelt.

A Bank mindennap meghatározza egy belső (Value at Risk) modellel is a tőkekövetelményt. 2001-ben a tőkekövetelmény pontosabb, szofisztikált meghatározása céljából a Bank a modell továbbfejlesztésébe kezdett, amely 2002 második felében fejeződik be.

KAMATKOCKÁZATI KITETTSÉG

A Bank a piaci kamatlábak kedvezőtlen irányú elmozdulásából származó, a nettó kamatbevétel, illetve a portfólió piaci értékének csökkenésében jelentkező potenciális veszteséget adott keretek között kívánja tartani. Ennek érdekében a Bank folyama-

VEZETŐI ELEMZÉS

tosan méri a kamatkockázati kitétségét, limit túllépés esetén tájékoztatja a Vezetőséget. Az OTP kamatkockázati kitétsége viszonylag alacsony, mivel a forint betétállomány és az ügyfelek részére nyújtott hitel állomány nagy részének kamatlába nem fix és nem is pénzügyi instrumentumhoz van kötve, hanem piaci viszonyoknak megfelelően a Bank árazza át a termékeit, így a technikai időt is beleszámítva ezek 3 hónapon belül átárazhatók.

Az MNB 2001-ben áttért az inflációs célkitűzés rendszerére, és egyben az irányadó 2 hetes betéti kamatát és az ún. jegybanki alapkamatát megfeleltette. A Jegybank az irányadó kamatait több lépésben közel 2 százalékponttal, a kötelező tartalék ráta mértékét 11%-ról 6%-ra csökkentette. A külföldiek kezében levő államkötvény állomány 733 Mrd forintról 1.076 Mrd Ft-ra növekedett.

2001-ben a Bank forintátárazási mérlegének éven belüli gap-je továbbra is rövid, vagyis az átárazható források állománya meghaladja az eszközöket. A befektetési célú, változó kamatozású forint értékpapír állomány 116 Mrd Ft-tal növekedett. A Treasury a fix kamatozású 2 éven túl átárazható állományát is növelte közel 30 Mrd Ft értékben. A kamatozó devizaeszközök 56 Mrd Ft-tal haladták meg a kamatozó devizaforrások állományát 2001. végén. A kamatozói viszonylag zárt volt. Az Eszköz-Forrás Bizottság határozata értelmében a Bank kereskedési célú értékpapír portfóliójának durációjára nem lehet több, mint 3 év.

ÁRFOLYAMKOCKÁZATI KITÉTSÉG

Az MNB 2001. május 4-étől a forint árfolyamának a centrum körüli ingadozási sávját $\pm 2,25\%$ -ról $\pm 15\%$ -ra szélesítette, 2001. október 1-jétől megszüntette a 1995-ben bevezetett csúszó leértékelési rendszert és az intervenció sáv centrumát 276,1 EUR/HUF árfolyamon fixálta.

A kedvezőtlen árfolyammozgásokból eredő potenciális veszteség elkerülése érdekében jogszabályilag limitált (a szavatoló tőke 30%-a) a teljes nyitott pozíció maximális szintje, ugyanakkor a Bank részletes árfolyamkockázat kezelési belső szabállyal is rendelkezik. A 2001. évi felülvizsgálat során különösen nagy hangsúlyt kaptak a stop-loss limitek és az intraday limitek az árfolyamrendszer megváltozása miatt. A Bank ezen kívül limitálja az overnight nyitott pozíció maximális szintjét és a devizanemenkénti pozíciókat.

A Bank mind a belföldi, mind a külföldi deviza adásvételi spot és derivatív piacon részt vesz. Az OTP Bank Rt. bruttó deviza-pozíciójának átlagos nagysága az előző évi 10,5 Mrd Ft-hoz képest 6,9 Mrd Ft, a nettó pedig az előző évi 6,8 Mrd Ft rövid pozícióhoz képest átlagosan 2,5 Mrd Ft rövid pozíció volt.

PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOK ÖSSZEFOGLALÓJA *

	1997.	1998.	1999. december 31.	2000.	(milliárd Ft-ban) 2001.
Pénzeszközök	378,2	350,1	557,4	482,4	372,6
Állampapírok	371,3	468,6	300,9	440,2	481,1
Bankközi kihelyezések**	173,6	246,8	277,7	233,9	329,9
Ügyfélkihelyezések	388,3	444,9	478,4	614,1	769,8
Lakossági	141,2	133,1	150,8	180,2	258,2
Vállalkozói	223,7	280,4	291,4	393,2	464,8
Önkormányzati	23,3	31,4	36,2	40,7	46,7
Immateriális javak és tárgyi eszközök	36,5	44,1	52,1	52,7	54,2
Egyéb	93,5	81,4	101,2	108,0	119,6
ESZKÖZÖK ÖSSZESEN	1.441,4	1.635,8	1.767,5	1.931,3	2.127,2
Bankközi források	46,7	42,8	42,2	44,4	25,1
Ügyfélbetétek	1.229,4	1.401,3	1.507,6	1.633,0	1.811,2
Lakossági	974,9	1.119,6	1.214,0	1.308,1	1.405,6
Vállalkozói	155,9	177,8	189,9	210,9	253,6
Önkormányzati	98,5	103,9	103,7	114,0	152,0
Kibocsátott értékpapírok	38,5	30,9	22,9	19,6	14,9
Céltartalékok	9,5	11,4	11,1	11,3	14,6
Egyéb	55,4	70,8	83,2	95,5	102,9
Saját tőke	61,9	78,6	100,7	127,5	158,5
FORRÁSOK ÖSSZESEN	1.441,4	1.635,8	1.767,5	1.931,3	2.127,2
Egy részvényre jutó nettó eszközérték (NAV) (Ft, összes részvényre vetítve)	2.210	2.806	3.595	4.554	5.661

EREDMÉNYKIMUTATÁS	1997	1998	1999	2000	(milliárd Ft-ban) 2001
Nettó kamatbevétel	84,3	86,5	84,0	86,9	98,3
Nem kamatjellegű bevételek	10,3	21,1	30,3	39,0	42,8
Ebből: nettó díjak és jutalékok	16,6	20,7	24,0	32,0	40,0
Összes bevétel	94,6	107,5	114,3	125,8	141,1
Nem kamatjellegű ráfordítások	63,4	70,7	74,6	77,7	85,2
Üzleti eredmény	31,2	36,8	39,7	48,1	55,9
Céltartalékképzés és hitelezési veszteség	12,0	11,2	10,2	7,9	8,5
Adózás előtti eredmény	19,2	25,6	33,3	40,2	47,4
Adózás utáni eredmény	15,3	21,1	28,3	32,5	38,4
Egy részvényre jutó nyereség, hígítatlan (EPS) (Ft, összes részvényre vetítve)	589,55	802,32	1.071,27	1.241,32	1.457,67

FŐBB MUTATÓK	1997	1998	1999	2000	2001
ROAA %	1,13	1,37	1,67	1,76	1,89
ROAE %	27,14	30,07	31,62	28,51	26,85
Tőke megfelelési mutató %	13,58	13,33	15,23	15,45	14,11
Egy részvényre kifizetett osztalék (Ft)					
elsőbbségi részvény	140	160	180	200	–
törzs részvény	140	160	180	200	275
Hitel/betét arány %	31,6	32,4	31,7	38,6	42,5
Kiadás/bevétel arány %	67,0	65,8	65,3	61,7	60,4

* Nem konszolidált MSZSZ szerinti adatok.

** Pénzügyi éven belüli és éven túli, és MNB éven túli kihelyezéseket tartalmazza.

VEZETŐI ELEMZÉS

A BANK MAGYAR ÉS NEMZETKÖZI SZÁMVITELI ELVEK ALAPJÁN KÉSZÍTETT EREDMÉNYKIMUTATÁSÁNAK KÜLÖNBSÉGE A 2001. DECEMBER 31-ÉVEL ZÁRULT ÉVBEN

A Bank Magyar Számviteli Szabályoknak megfelelően kialakított, a nemzetközi standardokhoz közelítő szerkezetben elkészített eredménykimutatás (továbbiakban: MSZSZ) adózott eredménye a Nemzetközi Számviteli Irányelvek szerinti (továbbiakban: IAS) módosítások végrehajtásának hatására a következőképpen alakult:

	MSZSZ	IAS módosítások	(adatok millió Ft-ban) IAS
Adózás előtti eredmény	47.369	3.038	50.407
Adó (IAS-ben halasztott adó)	-8.971	-268	-9.239
Adózott eredmény	38.398	2.770	41.168

Az IAS szerinti adózott eredmény 2001. évben összességében 2.770 millió forinttal több, mint az MSZSZ szerinti eredmény.

ÁLTALÁNOS KOCKÁZATI CÉLTARTALÉK KÉPZÉSE;

ÁRFOLYAMKOCKÁZATI ÉS ORSZÁGKOCKÁZATI CÉLTARTALÉK MEGSZÜNTETÉSE (FELSZABADÍTÁSA)

2001. évben – a kockázati tényezőkkel súlyozott (korrigált) mérlegfőösszeg értéke alapján – 2.380 millió forint összegű általános kockázati céltartalék képzésre került sor az MSZSZ beszámolóban.

Az MSZSZ szabályok ugyanakkor 2001. január 1-jei hatállyal megszüntették az alábbi céltartalékokat:

- a deviza nyitott pozíció alapján számított árfolyamkockázati céltartalékokot,
- valamint a más országokkal szembeni kockázatvállalás fedezetére képzett országgkockázati céltartalékokot.

A céltartalékok megszüntetését (felszabadítását) az MSZSZ-ben a tárgyévi eredmény javára kellett elszámolni, ezért az árfolyamkockázati céltartalék miatt 70 millió Ft-tal, az országgkockázati céltartalék miatt pedig 580 millió forinttal növekedett a 2001. év eredménye az MSZSZ beszámolóban.

Az IAS beszámoló fenti jogcímek alapján képzett és megszüntetett (felszabadított) céltartalékokat nem értelmezi, ezért az MSZSZ-ben képzett, illetve felszabadított céltartalékokat visszafordítja, amely összességében eredménynövelő tételként jelenik meg az IAS beszámolóban. A 2.380 millió forint összegű általános kockázati céltartalék képzés megszüntetése eredménynövelő tétel; az MSZSZ-ben korábbi években megképzett 650 millió forint összegű árfolyamkockázati és országgkockázati céltartalék felszabadítás visszaforgatása az IAS-ben eredménycsökkentő tétel.

A fenti tételek együttesen 1.730 millió forinttal növelik az IAS eredményt.

A BEFEKTETÉSEK PRÉMIUMÁNAK ÉS DISZKONTJÁNAK AMORTIZÁCIÓJA

Az IAS a névérték felett, vagy névérték alatt vásárolt és lejáratig tartandó értékpapírok esetében a névérték és a beszerzési érték különbözeteként jelentkező árfolyameredményt a megszerzés időpontjától az értékpapír lejáratáig terjedő időszak alatt lineáris módon amortizálja, és az amortizáció összegét az eredmény terhére, illetve javára számolja el.

Az MSZSZ-ben 2001. évtől hasonló szabályok érvényesek. Az MSZSZ-ben a szabály végrehajtása a következőképpen történt:

- a 2000. december 31-én már meglévő értékpapírok esetében a névérték és beszerzési érték közötti különbözet a hátralévő lejáratú időre, időarányosan került elszámolásra;
- a 2001. évben beszerzett – fenti kategóriába tartozó – értékpapírok esetében pedig a névérték és beszerzési érték közötti különbözet a rendelkezésnek megfelelően a megszerzés időpontjától az értékpapír lejáratáig terjedő időszakra, időarányosan került elszámolásra.

VEZETŐI ELEMZÉS

Az IAS-ben végrehajtott módosítások a következők:

– előző évi IAS-elhatárolás visszavezetése:	+ 496 MFt
– MSZSZ szerinti elhatárolás visszavezetése:	+ 1.505 MFt
– IAS szerinti elhatárolás 2001. december 31-én:	– 1.508 MFt
– Összesen:	+ 493 MFt

Az előző évi elhatárolást az IAS-ben visszavezetjük és elvégezzük az új elhatárolás kalkulációját.

Ennek menete tekintettel, hogy a magyar beszámolóból indulunk ki, először az MSZSZ szerinti elhatárolást visszavezetjük, majd meghatározzuk az új IAS elhatárolás összegét.

2001. évben a kettő közötti különbség nem jelentős, melynek az az oka, hogy az IAS-ben az értékesíthető állományba sorolt nem amortizálható értékpapírok döntő hányadát névértéken szerezte be a Bank.

A fenti tételek együttesen 493 millió forinttal növelik az IAS eredményt.

FÜGGŐ/JÖVŐBENI KÖTELEZETTSÉG MIATTI CÉLTARTALÉK FELSZABADÍTÁSA

A Bank üzleti tevékenysége keretében értékesítésre épített lakóingatlanokat finanszírozott és építetett, amelynek során 10 éves garanciát kellett vállalnia az esetleges kivitelezési hibákért. A lakások vonatkozásában a Bank lakásszavatossági kötelezettsége 2007-ig áll fenn.

A korábbi években az IAS-ben 1.500 millió forint összegben céltartalék képzés történt a lakásszavatossági igényekből eredő esetleges jövőbeni veszteségekre.

1999. évben a korábbi években képzett céltartalékból 700 millió forint, 2000. évben 350 millió forint, 2001. évben 153 millió forint felszabadítására került sor. Ez utóbbi összeg megegyezik a Bank által fizetett ráfordítással.

A fenti tételek együttesen 153 millió forinttal növelik az IAS eredményt.

PÉNZÜGYI LÍZING ELSZÁMOLÁSA

A Bank 1995. évtől számítástechnikai eszközöket, illetve egyéb berendezéseket vett bérbe, amelyek után bérleti díjat fizet. Az MSZSZ szerinti beszámolóhoz képest az IAS az ügyletet pénzügyi lízingként mutatja ki, és a tárgyi eszközök között szerepelteti. Ennek egy részét az AXIAL-tól bérelt eszközök jelentik, másrészt az ATM gépek lízingje.

Az IAS az MSZSZ szerint elszámolt tételeket kivezeti és a nemzetközi előírások szerint veszi fel a beszámolóba.

A fenti tételek együttesen 88 millió forinttal növelik az IAS eredményt.

AZ IAS 39 NEMZETKÖZI STANDARD SZERINT A PÉNZÜGYI INSTRUMENTUMOK ÉRTÉKELÉSE

2001. január 1-jétől a pénzügyi instrumentumok értékelésére vonatkozó IAS 39 nemzetközi standard új értékelési elveket fogalmaz meg, amely eltér az MSZSZ szerinti elszámolástól. Bankunknál ez az értékpapírok és a mérlegen kívüli pénzügyi instrumentumok esetében eredményezett értékmódosulást. Az értékpapíroknál új kategória kialakítására és a mérlegben önálló tételként való bemutatására került sor. Ez a kategória a „Kereskedési célú és értékesíthető értékpapírok” elnevezést kapta.

KERESKEDÉSI CÉLÚ ÉS ÉRTÉKESÍTHETŐ ÉRTÉKPAPÍROK, VALAMINT A RÉSZESEDÉSEK PIACI ÉRTÉKÉNEK MEGÁLLAPÍTÁSA

A kereskedési célú és értékesíthető értékpapírokat, valamint az értékesíthető pénzügyi eszközök közé sorolt részesedéseket piaci értéken kell bemutatni a mérlegben. Az ebbe a kategóriába sorolt pénzügyi instrumentumoknál a 2000. december 31-ei állomány piaci értékkülönbözetét – amelyet a 2000. december 31-ei piaci érték alapján állapítottunk meg – a saját tőkével szemben számoltuk el.

A fentiek 667 millió forinttal növelik az IAS eredményt.

VEZETŐI ELEMZÉS

ELTÉRÉS A MÉRLEGEN KÍVÜLI PÉNZÜGYI INSTRUMENTUMOK ELSZÁMOLÁSÁBAN

Mivel az IAS 39 piaci értékelést végez a mérlegen kívüli pénzügyi instrumentumok esetében az IAS-ben az előző év végi elhatárolást, az MSZSZ-ben elszámolt nem fedezeti határidős ügyletekre képzett céltartalékot, valamint az MSZSZ-ben a swap ügyletekre történő elhatárolást meg kellett szüntetni, és az IAS-ben a piaci értékelést el kellett végezni.

Az eltérő elszámolás miatt az előző évi elhatárolás, valamint az MSZSZ-ben kimutatott elhatárolás és céltartalék megszüntetésének eredményhatása: +861 millió forint.

Az IAS-ben az alábbi módosítások történtek:

– előző évi IAS elhatárolás visszavezetése:	+ 543 MFt
– MSZSZ szerint elszámolt nem fedezeti határidős ügyletekre képzett céltartalék visszavezetése:	+ 473 MFt
– MSZSZ elhatárolás visszavezetése:	– 155 MFt
– Összesen:	+ 861 MFt

A határidős, swap ügyletek, valamint derivatív jellegű opciók kereskedési célú eszköznek, illetve kötelezettségnek minősülnek, ezért fordulónapi piaci értéken kell a mérlegben kimutatni. Az átértékelésből jelentkező eredményhatás: –773 millió forint. A mérlegen kívüli pénzügyi instrumentumokat érintő módosítások együttesen 88 millió forinttal növelték az IAS eredményt.

Az IAS 39. miatti módosítások összes eredménynövelő hatása 755 millió forint.

VISSZAVÁSÁROLT SAJÁT RÉSZVÉNY ÁRFOLYAMNYERESÉGE

A visszavásárolt saját részvények eladásából származó árfolyamnyereség az MSZSZ-ben az eredmény javára került elszámolásra. Az IAS közvetlenül a tartalékok között számolja el, ezért csökkenti az IAS eredményt.

A fentiek 72 millió forinttal csökkentik az IAS eredményt.

KÖZVETLENÜL A TARTALÉKOK TERHÉRE ELSZÁMOLT TÉTELEK – ÖNREVÍZIÓ

Az MSZSZ szerint az önrevíziós tétel az eredménytartalékkal szemben kerül elszámolásra. Az IAS a Bank által végrehajtott önrevíziót nem tekinti jelentős hibának, ezért a tárgyévi eredmény terhére számolja el.

A fentiek 109 millió forinttal csökkentik az IAS eredményt.

HALASZTOTT ADÓ

A MSZSZ nem, az IAS elismeri, és alkalmazza a halasztott adózás elméletét, amely a társasági adót ugyanúgy kezeli, mint bármely más költségelemet, ezért erre is alkalmazza az időbeli elhatárolás és az összemérés elvét.

A Bank esetében a halasztott adó olyan, az IAS szerint alkalmazott eredményt módosító tételreket érint, amelyek nagy valószínűséggel a jövőben magyar számlákon is realizálódnak, azaz vagy költségként, vagy az eredmény javára elszámolandók lesznek. Elszámolásuk hatására az adófizetési kötelezettség is mindkét irányban változhat.

Halasztott adó elszámolására az IAS beszámolókból 1994. évtől kerül sor. 2001. évben a halasztott adó számításánál figyelembeveendő eredménymódosító tételek miatt a halasztott adó – 18%-os társasági adókulccsal számítva – 268 millió forint.